

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Əliyev

Qələbədən qələbəyə!

**YENİ
AZƏRBAYCAN**

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sarıdır.
Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

20 aprel
2024-cü il,
şənbə
№ 068 (6654)
Qiyməti
60 qapıq

4 kənd də qaytarıldı...

Qeyri-anklav kəndlərimiz bir güllə
atılmadan azad edildi

23 aprelə gedən yol 3 gün qalırdı...

32 il sonra...

Xocalı aeroportu həqiqi
sahiblərinə qaytarılır

**8-ci
görüşün
uğuru...**

Ağdərə-Ağdam magistralı...

Bölgənin inkişafı və iqtisadi
inteqrasiyasına açılan yeni yol

Haqq səsimizin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması...

Azərbaycan müxtəlif zamanlarda Ermənistanın cinayətlərinə məruz qalıb. Xalqımıza qarşı kütləvi qırğınlar, soyqırım, etnik təmizləmələrə şahid olmuşuq. Lakin 2020-ci il sentyabrın 27-də qəhrəman şəhidlərimizin və qazilərimizin misilsiz igidliyi ilə qazılan möhtəşəm Zəfər tariximizə qızıl hərfərlə yazıldı. Artıq ərazi bütövlüyümüzü və bütün ərazilərimizdə suverenliyimizi tam şəkildə bərpa etmişik.

Amma qazanılmış qələbəni qoruyub saxlamaq, onu təbliğ etmək olduqca mühümdür. Bunun üçün informasiya müharibəsində haqq səsimizin dünyaya çatdırılması çox vacib idi. Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikasının müstəqil dövlət kimi beynəlxalq aləmdə xüsusi nüfuzə malik olması, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün tanınması, dövlətimizin daxili və xarici siyasətinin inkişafı istiqamətində mühüm addımlar atıb. Ölkə başçısı bütün xarici səfərlərində, yerli və beynəlxalq çıxışlarında, ikitərəfli və çoxtərəfli danışıqlarda "Qarabağ Azərbaycandır!", "Qarabağ Azərbaycanın əzəli və əbədi torpağıdır", "Azərbaycan ərazisində ikinci erməni dövlətinin yaranmasına imkan verməyəcəyik" şüarlarını səsləndirərək haqq səsimizi bütün dünyaya bəyan etdi. Bundan başqa İlham Əliyev Ali Baş Komandan kimi prezidentliyi dövründə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə nail oldu. Millət vəkili Nəsim Məhəməliyev Vətən...

İran səfiri təlimatları haradan alır?

Özünün xarici siyasət vektorlarını əməkdaşlıq, tərəfdaşlıq, sülh və sabitlik kimi qlobal dəyərlər üzərində inkişaf etdirən Azərbaycan hər zaman qonşu ölkələrə qarşı münasibətdə seçilib. 30 ilə yaxın ölkəmizə qarşı işğalçı siyasət yürüdən Ermənistan istisna olmaqla Azərbaycan bütün qonşuları ilə ən yüksək səmimi əlaqələrdə maraqlı olduğunu bildirib və irəli sürüb. 2020-ci il Vətən müharibəsindən sonrakı mərhələdə isə bu münasibətlərin daha da istiləşməsi, yeni bir iqtisadi şəkli alması perspektivi müəyyən olunub. Azərbaycanın bölgədə sülh və sabitlik yaratması, separatizmin sonunu göstərməsi bütün qonşu dövlətlər üçün yeni üfiqlər yaradır. Bu, isə öz növbəsində əlaqələrin həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli formata inkişafı üçün mübit zəmindir.

Eyni zamanda, Azərbaycanın öz torpaqlarını işğaldan azad etməsi, suverenliyini bərpa etməsi beynəlxalq hüququn, ədalətin bərpasıdır. Regional təhlükəsizlik arxitekturasına xüsusi töhfə sayılan və Azərbaycanın qəti qələbəsi ilə bitən müharibə ədaləti bərpa edib. Çünki Ermənistanın işğalçı olması faktı bütün beynəlxalq təşkilatların qətnamələrində öz əksini tapmışdı. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü məsələsi şərqli-qərqli bütün cəhətlərin aparıcı təşkilatlarının qətnamə və qərarlarında, bəyannamələrində qırmızı xəttlə keçirdi. Beləliklə, Azərbaycanın apardığı haqq döyüşü hər kəs tərəfindən qəbul olunurdu.

Qərībā haldr ki, Azərbaycan ilə qonşu olan İranın Ermənistandakı səfiri bu kimi...

Rusiyadan forpostuna daha bir xəbərdarlıq

Qərbin Ermənistanı Rusiyadan uzaqlaşdırmaq cəhdləri rəsmi Moskva tərəfindən ciddi narahatlıqla qarşılanır. Çünki məqsəd Rusiyanı Cənubi Qafqazdan sıxışdırıb çıxarmaq və Ermənistanın vasitəsilə regionda yerləşməkdir. Aprelin 5-də Brüssel-də ABŞ, Avropa İttifaqı və Ermənistanın üçlü görüşü Moskvanın bu narahatlığını daha da artırıb. Xüsusilə, kütləvi informasiya vasitələrində Brüssel görüşündə Qərbin Ermənistanla hərbi dəstəyi ilə bağlı yayılmış məlumatlar Rusiyanın İrəvandan cavab tələb etməsinə səbəb olub. Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova aprelin 18-də keçirdiyi brifinqdə bildirib ki, Moskva ABŞ və Avropa İttifaqı ilə hərbi-siyasi razılaşmalar barədə mübatəda yayılan məlumatlarla bağlı Ermənistanın dəqiq reaksiya verməsini gözləyir. O deyib: "Biz bu amillərin yekununu nəzərə alaraq, Ermənistan hakimiyyətinin həmin xəbərlərə dəqiq reaksiya verməsini gözləyirik. İdeal halda isə, onların üzərindən sirr pərdəsinin götürülməsini istəyirik".

Moskva nəyə təəccüblənməyəcək?

M.Zaxarova qeyd edib ki, Brüsseldə keçirilən görüş zamanı Rusiya bazasının və sərhəddəkilərinin Qərb mütəxəssisləri ilə əvvəzlənməsi, eləcə də Ermənistanla kritik infrastrukturun istiqamətinin dəyişdirilməsi ilə bağlı planların İrəvana həvalə edilməsi ortaya çıxsa, Moskva buna təəccüblənməyəcək. Diplomatin sözlərinə görə, Qərb Cənubi Qafqazda qonşuların arasını vurmağa...

"Beşinci kolon"a verilən yeni tapşırıq

Azərbaycandakı redikül müxalifət düşürgəsinin təmsilçilərinin sosial şəbəkə sərgüzəştləri bitib-tükənmir. Real siyasət mübarizə meydanında sivil qaydada fəaliyyət sərgiləməyə cəsarətləri çatmayan, cəmiyyətin müxtəlif təbəqələri tərəfindən iqnor ediləcəklərini yaxşı anlayan rediküllər son vaxtlarda müxtəlif sosial şəbəkə platformalarında fəallaşdırılıb. Əlbəttə, hansısa səmərəli bir təklifin, ümummillə ideyanın irəli sürülməsindən söhbət gedə bilməz. Çünki, bir tərəfdən, rediküllərdə intellektual potensial, analitik təhlillər aparmaq və optimal proqnozlar vermək sərişəsi yerli-dibli yoxdur. Digər tərəfdən, onların məqsədləri ilə ölkənin, xalqın milli maraqların, indiki çətin geosiyasi reallıqlar fonunda müəyyən edilən hədəflərimiz arasında hansısa bir bağlılıq yoxdur. Redikülləri bir araya gətirən sırf korporativ istəklərdir. Onlar məhdud maraqlarının təmin olunmasının yeganə mənbəyi qismində Azərbaycana düşmən münasibəti bəsləyən ayrı-ayrı Qərb dairələrinin qrantlarını görürlər.

Zaman-zaman redikül düşürgə təmsilçilərinin Soros Fondu, Milli Demokratiya İnstitutu, Demokratiyanı Dəstəkləyən Milli Fond (USAID, NED) və digər Avropa təsisatları ilə sıx...

Ağ Evin "bloklama" əməliyyatı

Fransaya növbəti dəfə qapını göstərdilər

Qələbədən qələbəyə!

4 kənd də qaytarıldı...

Qeyri-anklav kəndlərimiz bir güllə atılmadan azad edildi

Xəbər verildiyi kimi, aprelin 19-da Azərbaycan Respublikası və Ermənistan Respublikası arasında sərhəddə Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Şahin Mustafayev və Ermənistan Respublikası Baş nazirinin müavini Mqer Qriqoryanın sədrliyi ilə Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi məsələləri üzrə Dövlət Komissiyası və Ermənistan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi məsələləri üzrə Komissiyasının səkkizinci görüşü keçirilib. Görüşdən sonra mətbuata açıqlamada bildirilib ki, delimitasiya prosesinin ilkin mərhələ-

sində sərhəd xəttinin ayrı-ayrı hissələrinin Sovet İttifaqı çərçivəsində onun süqutu dövrünə mövcud olduğu hüquqi cəhətdən əsaslandırılmış respublikalararası sərhədə uyğun olaraq Bağanis (ER) - Bağanis Ayrım (AR), Voskepar (ER) - Aşağı Əskipara (AR), Kirants (ER) - Xeyrmlı (AR) və Berkaber (ER) - Qızılhacılı (AR) yaşayış məntəqələri arasında bilavasitə keçməsi razılaşdırılıb. Qərara alınıb ki, sərhəd xəttinin bu hissələrinin təsviri koordinatları yerdəki geodeziya ölçmələrinə əsaslanaraq dəqiqləşdirilməsi nəzərə alınmaqla tərtib edilsin və bu, Tərəflər arasında 15 may 2024-cü il müddətində müvafiq Protokol-təsvirlə sənədləşdirilərək razılaşdırılmalı və imzalanmalıdır.

zılaşdırılmalı və imzalanmalıdır.

Eyni zamanda, Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyasının və Ermənistan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi üzrə Komissiyasının Birgə

fəaliyyəti haqqında Əsasnamə layihəsinin razılaşdırılması üzrə işin 1 iyul 2024-cü il müddətində başa çatdırılması və dövlətdaxili razılaşdırılma prosesinə və müvafiq qaydada Tərəflərin dövlətlərinin qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun olaraq Əsasnamənin təsdiqinə başlamaq barədə razılığa gəlinib. Delimitasiya prosesində

1991-ci il Alma-Ata Bəyannaməsinə əsaslanacağı bildirilib. Bundan başqa, tərəflər Əsasnaməni təsdiq etdikdən sonra növbəliyi razılaşdırmaq və sərhədin bütün digər hissələrinin, o cümlədən anklav və eksklav məsələləri üzrə delimitasiya prosesini davam etdirmək barədə razılığa gəlinib.

Məntiqi nəticə...

Böli, aylardır davam edən proses özünün məntiqi nəticəsinə varmaqdadır. Vətən müharibəsinin yekununda bir güllə belə atılmadan 3 rayonunu işğaldan azad edən Azərbaycan yekun tarixi bir uğura imza atıb - 4 qeyri-anklav kəndin bir güllə atılmadan, qan tökülmədən Azərbaycana qaytarılması Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin növbəti qələbəsidir. 44 günlük müharibədən ötn 4 il ərzində Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan mühüm bir yol keçib. 2023-cü il antiterror tədbirləri, 2024-cü ilin aprelində rusiyalı sülhməramlıların bölgədən çıxması prosesinə start verilməsi, hazırkı durumda isə 4 qeyri-anklav kəndin qaytarılması Prezidentimizin xalqımıza

növbəti hədiyyəsi və müjədisidir. Təmkinli və planlı şəkildə iş apararaq Azərbaycan bölgəsinin siyasi simasını yeniləməkdə davam edir. Görülən tədbirlər ölkəmizin qarşısına qoyulan hədəflərə ən qısa müddətdə çatacağına bir daha sübuta yetirir.

Xatırladaq ki, qeyri-anklav kəndlərin geri qaytarılması məsələsi hələ 2020-ci il Vətən müharibəsi dövründə aktuallığını qoruyurdu. Post-müharibə dövründə açıq müzakirə edilən və daim gündəlikdə saxlanan məsələ dövlətin əsas prioritetlərindən biri kimi çıxış edirdi. Ötən müddət ərzində müvafiq delimitasiya komissiyalarının keçirdiyi görüşlərin əsas müzakirə predmetlərindən biri məhz bu mövzu idi - məsələnin uğurla öz həllini tapması isə Azərbaycan dövlətinin yeni mərhələdə yeni nailiyyəti sayılmalıdır.

Qəti mövqe...

Vurğulamaq lazımdır ki, əldə olunmuş razılıq delimitasiya istiqamətində atılan ilk addımdır. Növbəti mərhələlərdə görüləcək işlərlə bağlı isə yeni görüşlər planlaşdırılır. Delimitasiyanın məhz bu istiqamətdən başlaması isə Azərbaycanın təkidi ilə baş verdi. İlk mərhələdə qeyri-anklav kəndlərin məsələsinin həllinin ön plana çıxarılması ölkəmizin bu məsələdəki açıq mövqeyinə bir daha işıq salmış oldu. Ötən ilin payızından etibarən keçirilən görüşlərdə qarşı tərəfin bəzi hallarda qeyri-adekvat mövqe sərgiləməsinə baxmayaraq, ölkəmiz qəti şəkildə birmənalı yanaşmasını ortaya qoymuş oldu - Azərbaycan öz torpaqlarını güzəştə getməyəcəyini və sona qədər bu məsələnin həllinə nail olacağını bütün təmaslar zamanı dilə gətirdi. Ölkəmizin məsələyə baxışı tam şəkildə beynəlxalq hüquqa əsaslanır - bu mənada, Ermənistanın razılığa gəlməkdən başqa hər hansı bir şansı yox idi.

Müdaxilə cəhdləri olmasa...

Bu davranışlar, Ermənistan ilə Azərbaycan arasında növbəti dəfə razılığa gəlinmə halı daha bir reallığı göz önünə sərdi. Bölgənin sabitliyinə təhdid yaratmağa çalışan qüvvələrin apardıqları yalan "təbliğət" bütün detalları ilə ifşa olundu. Azərbaycanın guya Ermənistan hücum etməyə hazırlaşması, Ermənistan ərazisində hərbi hədəflərin olmasına dair Fransa və digər Qərb dövlətlərinin propaqandası növbəti dəfə iflasa uğradı. Azərbaycan artıq uzun müddət idi ki, həm bütün dünyaya, həm də qarşı tərəfə izah edirdi ki, hazırkı prosesdə "vasitəçi"yə ehtiyac yoxdur. ABŞ, AI kimi vasitəçilik adı altında prosesə müdaxilə etmək istəyənlərin bu arzuları ürəklə-

rində qaldı - bu ilin fevralında andiçmə mərasimindəki çıxışında Prezident İlham Əliyev vurğulamışdı ki, artıq proses iki dövlət arasında həll edilmişdir. Delimitasiya komissiyalarının görüşü, əldə olunan razılıq, gəlinən qənaət isə bir daha onu təsdiq edir ki, Ermənistan və Azərbaycan birgə qarşılıqlı anlaşma şəraitində dil tapıb məsələni həll etmək iqtidarındadırlar - ABŞ və AI kimi korporativ maraqlar ilə prosesə müdaxilə etmək istəyənlər isə yalnız maneə və ziyan vurur. Bu fakt onu göstərir ki, bəzi Qərb dövlətləri və neoimperialist dairələr nə qədər proseslərdən uzaq dayansalar, Cənubi Qafqazda sülh və əmin-amanlıq o qədər tez təmin olunacaq.

Pərviz SADAYOĞLU

8-ci görüşün uğuru...

Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyasının yaradılması və ötn dövr ərzində komissiyanın iclaslarının keçirilməsi iki ölkə arasında sülh danışıqlarının, sərhəd xətlərinin müəyyənləşməsi və sülh razılaşmasının imzalanması yolunda mühüm zəmin oldu və qarşılıqlı etimad mühitinin möhkəmlənməsinə yol açdı. Ötən müddətdə Dövlət Komissiyasının keçirilmiş yeddi iclasında bir sıra təşkilati və prosedural məsələləri nəzərdən keçirilməklə müxtəlif razılaşmaların əldə olunması da Komissiyanın fəaliyyətinin mühüm əhəmiyyətini əks etdirmiş oldu.

Aprelin 19-da Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyasının və Ermənistan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi Komissiyasının 8-ci görüşünün yekunları ilə konkret olaraq protokol sənədinin imzalanması ilə nəticələndi ki, 4 qeyri-anklav kəndin bir güllə atılmadan, qan tökülmədən Azərbaycana qaytarılmasını hüquqləşdirdi. Əldə olunmuş razılıq delimitasiya istiqamətində atılan ilk addımdır. Delimitasiyanın məhz bu istiqamətdən başlaması Azərbaycanın təkidi ilə oldu.

Bu, Azərbaycanın və Prezident İlham Əliyevin növbəti qələbəsi kimi tarixə yazıldı.

44 günlük müharibədə qələbə, 2023-cü ilin sentyabrında suverenliyin tam bərpası, rusiyalı sülhməramlıların bölgədən çıxmasından sonra 4 qeyri-anklav kəndin qaytarılması Azərbaycan torpaqlarını addım-addım, qarış-qarış toplayan İlham

Əliyevin xalqa növbəti hədiyyəsi və müjədisidir.

Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyasının və Ermənistan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi Komissiyasının 8-ci görüşünün yekunlarına dair mətbuat açıqlamasında vurğulandığı kimi delimitasiya prosesinin ilkin mərhələsində Tərəflər sərhəd xəttinin ayrı-ayrı hissələrinin Sovet İttifaqı çərçivəsində onun süqutu dövrünə mövcud olduğu hüquqi cəhətdən əsaslandırılmış respublikalararası sərhədə uyğun olaraq Bağanis (ER) - Bağanis Ayrım (AR), Voskepar (ER) - Aşağı Əskipara (AR), Kirants (ER) - Xeyrmlı (AR) və Berkaber (ER) - Qızılhacılı (AR) yaşayış məntəqələri arasında bilavasitə keçməsi razılaşdırılıb.

Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyasının və Ermənistan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi Komissiyasının 8-ci görüşünün yekunlarına dair mətbuat açıqlamasında deyilir:

2024-cü il aprelin 19-da Azərbaycan Respublikası və Ermənistan Respublikası arasında sərhəddə Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Şahin Mustafayev və Ermənistan Respublikası Baş nazirinin müavini Mqer Qriqoryanın sədrliyi ilə Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiya-

sı və Ermənistan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi məsələləri üzrə Komissiyanın səkkizinci görüşü keçirilib.

Görüş zamanı komissiyalar aşağıdakılar barədə razılığa gəlinib:

• Delimitasiya prosesinin ilkin mərhələsində Tərəflər sərhəd xəttinin ayrı-ayrı hissələrinin Sovet İttifaqı çərçivəsində onun süqutu dövrünə mövcud olduğu hüquqi cəhətdən əsaslandırılmış respublikalararası sərhədə uyğun olaraq Bağanis (ER) - Bağanis Ayrım (AR), Voskepar

(ER) - Aşağı Əskipara (AR), Kirants (ER) - Xeyrmlı (AR) və Berkaber (ER) - Qızılhacılı (AR) yaşayış məntəqələri arasında bilavasitə keçməsi razılaşdırılıb.

• Qərara alınıb ki, sərhəd xəttinin bu hissələrinin təsviri koordinatları yerdəki geodeziya ölçmələrinə əsaslanaraq dəqiqləşdirilməsi nəzərə alınmaqla tərtib edilsin və bu, Tərəflər arasında 15 may 2024-cü il müddətində müvafiq Protokol-təsvirlə sənədləşdirilərək razılaşdırılmalı və imzalanmalıdır.

• Razılaşdırılıb ki, Tərəflər sərhəd xəttinin razılaşdırılmış hissələrində öz sərhəd xidmətlərinin eyni vaxtda və paralel yerləşdirilməsi üçün tədbirlər görmək məqsədilə öz hökumətlərinə müraciət edəçəklər. Həmçinin razılaşdırılıb ki, delimitasiya prosesi tam başa çatana qədər Protokol-təsvirdə göstərilən sərhəd xəttinin hissələri delimitasiya edilmiş hesab olunsun.

• Paralel olaraq, Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyasının və Ermənistan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi üzrə Komissiyanın Birgə fəaliyyəti haqqında Əsasnamə layihəsinin razılaşdırılması üzrə işin 1 iyul 2024-cü il müddətində başa çatdırılması və dövlətdaxili razılaşdırılma prosesinə və müvafiq qaydada Tərəflərin dövlətlərinin qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun olaraq Əsasnamənin təsdiqinə başlamaq barədə razılığa gəlinib.

• Tərəflər razılaşdırılıb ki, onlar delimitasiya prosesində 1991-ci il Alma-Ata Bəyannaməsinə əsaslanaraq, Tərəflər, həmçinin həmin baza prinsiplərini Əsasnamə layihəsində təsbit etmək barədə razılığa gəlinib (əgər gələcəkdə Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında sülhün və dövlətlərarası münasibətlərin qurulması haqqında Sazişdə başqa cür qərara gəlinərsə, o zaman Əsasnamənin müvafiq bəndi bu Sazişlə müəyyənləşdirilmiş prinsiplərə uyğunlaşdırılacaq).

• Tərəflər Əsasnaməni təsdiq etdikdən sonra növbəliyi razılaşdırmaq və sərhədin bütün digər hissələrinin, o cümlədən anklav və eksklav məsələləri üzrə delimitasiya prosesini davam etdirmək barədə razılığa gəlinib.

Görüşün nəticəsində protokol imzalanmışdır. Növbəti görüşün keçirilməsi tarixinin və yerinin işçi qaydada razılaşdırılması qərara alınıb.

Qərara alınıb ki, sərhəd xəttinin bu hissələrinin təsviri koordinatları yerdəki geodeziya ölçmələrinə əsaslanaraq dəqiqləşdirilməsi nəzərə alınmaqla tərtib edil-

sin və bu, Tərəflər arasında 15 may 2024-cü il müddətində müvafiq Protokol-təsvirlə sənədləşdirilərək razılaşdırılmalı və imzalanmalıdır.

Razılığa əsasən, tərəflər sərhəd xəttinin razılaşdırılmış hissələrində öz sərhəd xidmətlərinin eyni vaxtda və paralel yerləşdirilməsi üçün tədbirlər görmək məqsədilə öz hökumətlərinə müraciət edəçəklər. Həmçinin razılaşdırılıb ki, delimitasiya prosesi tam başa çatana qədər Protokol-təsvirdə göstərilən sərhəd xəttinin hissələri delimitasiya edilmiş hesab olunsun.

Paralel olaraq, Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyasının və Ermənistan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi üzrə Komissiyanın Birgə fəaliyyəti haqqında Əsasnamə layihəsinin razılaşdırılması üzrə işin 1 iyul 2024-cü il müddətində başa çatdırılması və dövlətdaxili razılaşdırılma prosesinə və müvafiq qaydada Tərəflərin dövlətlərinin qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun olaraq Əsasnamənin təsdiqinə başlamaq barədə razılığa gəlinib.

Hər iki tərəf delimitasiya prosesində 1991-ci il Alma-Ata Bəyannaməsinə əsaslanaraq həmin baza prinsiplərini Əsasnamə layihəsində təsbit etmək barədə razılığa gəlinib. Əgər gələcəkdə Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında sülhün və dövlətlərarası münasibətlərin qurulması haqqında Sazişdə başqa cür qərara gəlinərsə, o zaman Əsasnamənin müvafiq bəndi bu Sazişlə müəyyənləşdirilmiş prinsiplərə uyğunlaşdırılacaq. Tərəflər Əsasnaməni təsdiq etdikdən sonra növbəliyi razılaşdırmaq və sərhədin bütün digər hissələrinin, o cümlədən anklav və eksklav məsələləri üzrə delimitasiya prosesini davam etdirmək barədə razılığa gəlinib.

Elbrus

23 aprele gedən yol 3 gün qalırdı...

-Ötən il azərbaycanlı ekofəalları və könüllü gənclərin Şuşa ərazisindən keçən Laçın-Xankəndi yolunda təşkil etdikləri etiraz aksiyası 130 gün idi ki, davam edirdi. Aksiya iştirakçıları aprelin 20-də də gün boyu yüksək fəallıq nümayiş etdiriblər.

-Aksiya iştirakçıları Rusiya sülhməramlılarına məxsus avtomobillərin ərazidən maneəsiz keçməyinə şərait yaradıblar.

Aksiyanın 130-cu günü...

-Sülhməramlılara məxsus 2 minik, 31 yük avtomobilinin Xankəndidən Laçın istiqamətinə sərbəst hərəkəti təmin edilib.

-Bundan başqa, sülhməramlılara məxsus 15 avtomobilin Laçından Xankəndi istiqamətinə sərbəst hərəkəti təmin edilib.

kəti təmin edilib. Gün ərzində aksiya ərazisindən Rusiya sülhməramlılarına məxsus ümumilikdə 78 avtomobil keçib.

-Eyni zamanda Laçından Xankəndi istiqamətinə hərəkət edən Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinə (BQXK) məxsus 5 yük, 8 minik avtomobili də ərazidən maneəsiz keçib. Avtomobillərin içərisində Qarabağda yaşayan erməni ösili ailələr olub.

2020-ci ilin 10 noyabr üçtərəfli Bəyanatının müvafiq olaraq 3 və 4-cü bəndlərinə əsasən Azərbaycan ərazilərinə yerləşdirilmiş Rusiya sülhməramlı kontingentinin fəaliyyəti yekunlaşmaq üzrədir. Razılışmaya əsasən nəzərdə tutulan müddət, yəni, 5 il bitməsə də tərəflər arasında bununla bağlı razılıq əldə edilib. Artıq bir sıra ərazilərdə xidmət aparən Rusiya sülhməramlıları geri qayıdır. Yaxın zamanda isə prosesin tam şəkildə yekunlaşacağı gözlənilir. Vurğulayaq ki, Rusiya sülhməram-

32 il sonra...

Xocalı aeroportu həqiqi sahiblərinə qaytarılır

İlarnın gedişi ilə daha bir mühüm strateji obyekt - Xocalı aeroportu da Azərbaycanın tam nəzarətinə keçəcək". Yaxın məlumatda bildirilir ki, Rusiya

sülhməramlılarının Qarabağı tərk etmə prosesi yekunlaşdıqdan sonra Xocalı aeroportu boşaldılacaq. Qeyd edək ki, Xocalı aeroportu bir neçə rayonun ərazisinə yaxın olduğuna görə, xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Sözügedən məkanın yükdaşıma üçün də böyük potensialı var.

Sülhməramlılar ən strateji obyektlərdən birini təhvil verir

Bir qəzanın tarixi...

Xatırladaq ki, Xocalı Hava Limanı Azərbaycanın

Xocalı rayonunda, Xankəndi şəhərindən 10 kilometrlik məsafədə yerləşir. 1974-cü ildə istifadəyə verilən və 1991-ci ilə kimi "Xankəndi aeroportu" adlandırılan hava limanının əsas funksionallığı Bakı və İrəvandan mülki əhalinin Qarabağa hava yolu ilə uçuşlarını təmin etmək olub. Aeroportun fəaliyyəti 1991-ci ildə Qarabağda müharibənin intensivləşməsi nəticəsində dayandırılıb.

Bu aeroportdan həyata keçirilən uçuşlar tarixində yalnız bir təyyarə qəzası olub ki, ermənilər hələ də o hadisəni azərbaycanlıların ayağına yazırlar. Belə ki, 1990-cı il avqustun 1-də İrəvan-Xankəndi reysi ilə uçuşan Yak-40 təyyarəsi qəzaya uğrayıb. Hadisə nəticəsində 39 sərnişin və 4 ekipaj üzvü həlak olub. Təyyarənin qalıqları və cəsədlər Laçın rayonunun Fərraş kəndi yaxınlığında aşkar edilib. SSRİ-nin Dövlət Komissiyasının rəsmi versiyasına görə, pilot məhdud görünmə şəraitində təyyarəni düzgün istiqamətləndirə bilməyib. Bu da ermənilərin həmin hadisə ilə bağlı iddialarının mənasız olduğunu deməyə əsas verir.

Həmin dövrdə yalnız ermənilərin çalışdığı aeroport heyəti də paralel araşdırma apararaq, təyyarənin artıq yükə gətirmə (Yak-40 təyyarələrinin sərnişin tutumu 20-25 nəfərdir) səbəbiylə qəzaya uğradığını bildirib. İstintaqın gəldiyi qənaətə görə, pilot haqqqədən də rüşvət alaraq, təyyarəyə artıq yük və sərnişin gətirib.

Bu hadisədən sonra, 1990-cı illərin əvvəllərində aeroport Azərbaycan SSR rəhbərliyinin tələbi ilə azərbaycanlılardan ibarət milis dəstəsinin nəzarətinə keçirilib. Bu məsələ o zaman SSRİ daxili işlər naziri Vadim Bakatinlə də razılışdırılıb. Ardınca aeroportda pasport rejimi sərtləşdirilib. Nəticədə Ermənistanın gələn ermənilər Qarabağa buraxılmadan növbəti reyslə yenidən geri - Ermənistanla yola salınırdı. Aeroportun komendantı vəzifəsini də icra edən Əlif Hacıyev və Xocalı şəhər milis bölməsinin müdaxilələri nəticəsində Xocalı aeroportundan Ermənistanla uçuş təyyarə reysləri həftədə 1-2 reysə qədər azaldılıb. Bununla yanaşı, iki reysdən ibarət olan Xocalı - Bakı xətti açılıb. Beləliklə də Əlif Hacıyevin fəaliyyəti nəticəsində Xocalı aeroportu təməmilə ermənilərin nəzarətindən çıxarılıb.

Xocalı aeroportu ermənilər üçün ən vacib hədəflərdən idi...

1991-ci ilin sonunda 21

nəfərlik dəstə Əlif Hacıyevlə birgə aeroportun qorunmasında iştirak edirdi. 1992-ci ilin fevralında Xocalıya hücum edildiyi zaman ermənilərin ən böyük hədəfi məhz aeroportu tutmaq idi. Çünki bu addım onlara həm Laçını ələ keçirmək üçün şərait yaradacaq, həm də Ermənistanla hava əlaqəsi qurmağa imkan verəcəkdi. Bütün Xocalı qəhrəmanları kimi aeroportu qoruyan məhdud dəstə də sona qədər vuruşdu - amma kəmiyyət fərqi özünü göstərdi və ermənilər Xocalı aeroportunu işğal etdilər. Aeroportun komendantı Əlif Hacıyev isə qəhrəmancasına şəhid oldu.

Qeyd edək ki, Xocalı aeroportunu Əlif Hacıyevin 26 nəfərdən ibarət milis bölməsi, Aqil Quliyevin 21 nəfərlik könüllülər dəstəsi, 9 nəfər xüsusi təyinatlı milis növbətçisi və Xocalı şəhər milis bölməsinin əməkdaşları müdafiə edirdi. Xankəndindən Xocalıya doğru istiqamətlənən və aeroportun yaxınlığında keçən dəmiryolu hissəsini isə Xocalı özünümüdafiə batalyonunun döyüşçüləri qoruyurdu.

Ermənilər Xocalı şəhərinin işğalını nə qədər əhəmiyyətli hesab edirdilərsə, aeroportun tutulmasını da bir o qədər mühüm sayırdılar. Ermənilərin aeroporta doğru əməliyyat keçirmələri üçün o qədər də əlverişli şəraitləri yox idi. Aeroport düzəngahda yerləşdiyindən ermənilərin irəliləməsi olduqca çətin idi. Düşmənin komandirlərinin özləri də Xocalıya hücum zamanı aeroportun mühəsirosi zamanı çətinlik çəkdiyələri etiraf ediblər.

Aeroport işğal edilən zaman düşmənin əlinə keçməməsi üçün oradakı vacib sənədlər yandırılıb.

İşğaldan sonra qondarma rejim aeroportun istifadə etmək üçün mümkün yolları araşdırmağa başlamışdı. Hətta 2009-2012-ci illərdə əsaslı təmir olunduğu deyilən aeroportun "beynəlxalq" status alması üçün min bir yola əl atılsa da,

Qarabağa Xocalı aeroportundan səfər edəcəyik...

Azərbaycanın qəti etirazları bunun qarşısını aldı. Hətta Azərbaycan tərəfi aviasiya qaydalarına əsasən, hər dövlətin öz hava sahəsində yaxalanan icazəsiz uçuşların mövcudluğunda həmin uçuşlara qarşı uçuş təyyarənin məhv edilməsi kimi tədbir görmək hüququnu belə xatırladı.

Ermənistanın o zamankı prezidenti Serj Sarkisyan isə bunu cavablandıraraq bildirmişdi ki, İrəvandan Xankəndiyə uçuş ilk təyyarənin sərnişini o özü olacaq. Hər zaman olduğu kimi, Sarkisyanın bu arzusu da üreyində qaldı...

Beləliklə, 2020-ci il Vətən müharibəsindən sonra imzalanan üçtərəfli Bəyanata əsasən Xocalı aeroportuna Rusiya sülhməramlıları yerləşdi. 2023-cü ilin sentyabr ayında baş tutan lokal antiterror tədbirləri zamanı isə bütün ərazilərimiz kimi Xocalı şəhərinin və Xocalı aeroportunun üzərindəki suverenliyi də bərpa olundu. Qeyd edək ki, 1992-ci ildə XX əsrin ən qanlı teraktlarından biri məhz Xocalıda törədilmişdi - 613 nəfər günahsız insan vəhşicəsinə qətlə yetirilmişdi. Azərbaycan isə 2023-cü il lokal antiterror tədbirlərindən sonrakı mərhələdə Azərbaycan torpaqlarını könüllü şəkildə tərk etmək istəyən erməni sakinlərin təhlükəsiz göndərilməsi ilə bağlı bütün tədbirləri ən yüksək səviyyədə həyata keçirdi. Həmin regionda yaşayan ermənilərin bir qismi isə məhz Xocalı aeroportundan yola salındı...

Bildirildiyi kimi, hava limanı 2020-ci ilə qədər BHNA və BMAT tərəfindən verilən xüsusi kodlara malik olmayıb. 2020-ci ildə Azərbaycanın Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyinin Azərbaycan Respublikasının Xankəndi də daxil olmaqla altı aeroportunun coğrafi koordinat indeksləri siyahısına daxil edilməsi ilə bağlı Beynəlxalq Mülki Aviasiya Təşkilatına (ICAO) müraciəti müsbət cavablandırıldı.

Bəli, Azərbaycan dövlətinin apardığı uğurlu siyasət nəticəsində Xocalı aeroportu yenidən öz həqiqi sahiblərinə qaytarılır. İnandırmaq ki, Füzuli, Zəngilan, Laçın hava limanları kimi yaxın gələcəkdə cənnətə çevriləcək Qarabağa da məhz Xocalı aeroportu vasitəsilə səfər etmək xəyalımız da gerçək olacaq...

P.SADAYOĞLU

Aprelin 19-da Milli Məclisin yaz sessiyası üzrə növbəti plenar iclası keçirilib. Sahibə Qafarovanın sədrliyi ilə keçirilən toplantının gündəliyinə 14

məsələnin müzakirəsi daxil edilib. Əvvəlcə deputatlar Sahibə Aliyev, Razi Nurullayev, Zahid Oruc, Nizami Səfərov, Azər Badamov, Ceyhun Məmmədov, Fəzail Ağamalı, Muxtar Qasımlı, Bəhruz Məhərrəmov, Etibar Əliyev cari məsələlər ətrafında

Sonra Hesablama Palatasının 2023-cü ildə fəaliyyəti haqqında hesabatı müzakirəyə çıxarılib. Hesabatı Palatanın sədri Vüqar Gülməmmədov təqdim edib. Vüqar Gülməmmədov hesabatı təqdim edərkən bildirib ki, ötən il Hesablama Palatasının audit və analitik fəaliyyətini əhatə

Parlament qəbul etdi

Hesablama Palatası 2023-cü il üçün illik hesabatı təqdim edib

edən 45 dövlət qurumunda maliyyə-nəzarət tədbirlərinin 42,2 faizi ilk dəfə həyata keçirilib. Son iki ilin göstəricisi əvvəlki illərə müqayisədə bir qədər

çoxdur: "Bunun da əsas səbəbi büdcə xərclərinin artması, büdcə sifarişlərinin genişlənməsidir, nəticədə də yeni audit predmetləri yaranır".

V. Gülməmmədov bildirib ki, ötən il Hesablama Palatasının Naxçıvan Muxtar Respublikası üzrə İdarəsi tərəfindən 2020-2022-ci illəri əhatə edən 6 uyğunluq auditi keçirilib: "Ümumilikdə idarə tərəfindən auditlərlə müəyyən edilmiş pozuntuların sayı 120

Təklif: Hesablama Palatasının audit yoxlamalarının sayı artırılmalıdır!

İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişili bildirib ki, Hesablama Palatası tərəfindən keçirilmiş auditlərin sayı və əhatə dairəsinin artması üçün bir sıra istiqamətlərdə əlavə tədbirlərin görülməsinə və resursların artırılmasına ehtiyac var: "Nəzarət tədbirlərinin orta davam etmə müddətinin qısaltılması, dövlət orqanlarında elektron uçot sisteminin tətbiqinin genişləndirilməsi, dövlət maliyyə məlumatlarının vahid elektron bazasının yaradılması, elektron büdcə sisteminə keçid, süni intellekt əsaslanan risklərin müəyyən edilməsi bu hədəfə çatmağa imkan verə bilər. Əks halda Palatanın ştat vahidlərini sayının artırılması kimi klassik tədbirlərə ehtiyac yaranacaq".

Sənəd müzakirələrdən sonra səsverməyə çıxarılaq qəbul olunub.

Sonra Azərbaycan Respublikasının 2001-ci il 12 iyun tarixli 141-IIQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş "Dövlət vergi orqanlarında xidmət haqqında Əsasnamə" də dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (üçüncü oxunuş), "Əmək pensiyaları haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (üçüncü oxunuş), İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsi (üçüncü oxunuş), Vergi Məcəlləsində, "Sosial sığorta haqqında", "Gömrük tarifi haqqında" və "Reklam haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (üçüncü oxunuş), Mülki Məcəllədə və "İpoteka haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (üçüncü oxunuş), "Media haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (üçüncü oxunuş) səsverməyə çıxarılaq qəbul edilib.

Sonra "Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələri Daxili xidmət nizamnaməsinin təsdiq edilməsi haqqında", "Tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması haq-

qında", "Cinayət törətməmiş şəxslərin verilməsi (ekstradisiya) haqqında" və "Mədəniyyət haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (ikinci oxunuş), "Sosial sığorta haqqında" qanunda və Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsi (ikinci oxunuş), "Təhsil haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (ikinci oxunuş), "Şəhid adının əbədləşdirilməsi və şəhid ailələrinə edilən güzəştlər haqqında", "Çernobil qəzasının ləğvinə iştirak etmiş və həmin qəza nəticəsində zərər çəkmiş vətəndaşların statusu və sosial müdafiəsi haqqında", "Veteranlar haqqında", "Qaçqınların və məcburi köçkünlərin (ölkə daxilində köçürülmüş şəxslərin) statusu haqqında", "Valideynlərinin itimisi və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında", "Peşə təhsili haqqında" və "Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (ikinci oxunuş), "Dərman vasitələri haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 14 iyul tarixli 979-VIQD nömrəli Qanununun icrası ilə əlaqədar bəzi qanunlarda dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsi (ikinci oxunuş), "Ədliyyə orqanlarında qulluq keçmə haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (birinci oxunuş), "Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində süni torpaq sahələrinin yaradılması haqqında" qanun layihəsi (birinci oxunuş) səsvermə əsasında təsdiqlənib.

Toplantının sonunda Sahibə Qafarova bildirib ki, Milli Məclisin yaz sessiyası üzrə növbəti plenar iclası aprelin 23-də keçiriləcək.

Beləliklə, Milli Məclisin yaz sessiyası üzrə növbəti plenar iclası yekunlaşıb.

Günel ABBASOVA

Ötən il audit nəticəsində nə qədər nöqsan aşkarlanıb?

Sədr qeyd edib ki, Hesablama Palatasının audit və analitik fəaliyyət üzrə dövlət maliyyəsinin idarəedilməsində ümumi nöqsan məbləği 1 milyard 971,9 milyon manat müəyyən edilib. Palata nöqsan məbləğini bir neçə qrupda təsnifləşdirib. Belə ki, ilk qrup büdcə zərəri ilə bağlıdır ki, həmin zərər 103,2 milyon manat məbləğində hesablanıb. Bu, artıq və əsassız xərclər, görülməmiş iş və xidmətlər, alınmamış mallar, hesablanmamış və ödənilməmiş vergilər, ilkin təsdiqə qədər sənədlərin saxtalaşdırılması, dövlət satınalmalarındakı müxtəlif xarakterli qanunsuzluqlar və büdcə vəsaitlərinin düzgün idarəedilməməsindən ibarətdir.

Nəzarət tədbirləri nəticəsində büdcəyə dəymiş zərərən əlavə, digər maliyyə pozuntuları da qeyd alınıb ki, pozuntuların məbləği 459,3 milyon manata bərabər olub. Bu məbləğə Vahid Büdcə Təsnifatına əməl olunmaması, satınalma prosedurlarının tətbiq edilməməsi, mal və xidmət alışıının orta bazar qiymətindən baha əldə edilməsi nəticəsində dövlət vəsaitinə qənaət olunmaması, ilin sonunda qalıqın büdcəyə silinməməsi və s. pozuntular aiddir.

Baş Prokurorluğa və DTX-yə 6 nəzarət tədbiri üzrə material təqdim edilib

milyon manatdan çox olub. Bütün auditlər üzrə aşkarlanmış hüquqpozumalarda cinayət tərkibinin əlamətlərinin ehtimal edilməsi ilə əlaqədar müvafiq materiallar hüquq-mühafizə orqanlarına göndərilib".

Bildirilib ki, hesabat ilində Hesablama Palatası üzvlərinin təklifləri əsasında 46 nəzarət tədbirinin keçirilməsi planlaşdırılıb, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının təklifləri əsasında 4 yeni tədbir əlavə olunub, Milli Məclisin deputatlarının fikirləri əsasında 2 yeni tədbir əlavə olunub. Hesablama Palatasının Kollegiyası tərəfindən audit və analitik fəaliyyətlə bağlı 45 nəzarət tədbirinin keçirilməsi ilə bağlı qərar qəbul edilib, 1 analitik fəaliyyətin nəticələri rəsmiləşdirilməyib.

Daha sonra isə deputatlar hesabatla bağlı çıxışlar ediblər, təkliflər səsləndiriblər.

“Sağlam həyat tərzini etibarlı gələcəyin təminatıdır”

Aprel 19-da Naxçıvan şəhərində “Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsinə və narkomanlığa qarşı mübarizəyə dair 2019-2024-cü illər üçün Dövlət Proqramı”nda nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icrası ilə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyasının Mərkəzi Aparatı, Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsi-

mizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib. Sonra Azərbaycanın Dövlət Himni səsləndirilib.

Tədbiri giriş sözü ilə açan Yeni Azərbaycan Partiyası Naxçıvan şəhər təşkilatının sədri, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Humanitar siyasət komitəsinin sədri Elman Cəfərlilə müzakirə mərhələsindən bəhs edib. Yeniyetmə və gəncləri

komaniyaya qarşı ciddi mübarizə aparıldığını bildirdi. O qeyd edib ki, bu problemin həllinə xidmət edən mühüm addımlardan biri kimi yeniyetmə və gənclər arasında maarifləndirmə işinin genişləndirilməsidir. Təhsil, səhiyyə ocaqlarında, hüquq-mühafizə orqanlarında və digər təşkilatlarda narkomanıyanın zərərli barədə maarifləndirmə kampaniyalarının aparılması bu baxım-

yörlərə zərbə vuran, sosial-iqtisadi inkişafı mənfəət təsir göstərən amillərdən biridir. Onun sözlərinə görə, bu kimi zərərli vərdişlər bir çox ailələrin dağılmasında da əsas səbəblərdən biridir. Buna görə də sağlam ailə, sağlam cəmiyyət naminə zərərli vərdişlərə qarşı mübarizə hər zaman aktualdır. R.Seyidova rəhbərlik etdiyi qurumun bu istiqamətdə həyata keçirdiyi maariflənmə

göstərən işçi Qrupunun Milli İnformasiya sektorunun müdiri Raqif Allahverdiyev isə bildirdi ki, narkotik maddələrdən asılılıq insanın ailəyə, cəmiyyətə bağlılığını azaldır və nəticədə onu cəmiyyət üçün faydasız fərdə çevirir. O qeyd edib ki, dövlət tərəfindən bu sahədə zəruri tədbirlər həyata keçirilir. “Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qa-

nə Qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyasının daimi fəaliyyət göstərən işçi Qrupu və “Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri” QSC arasında imzalanmış tədbirlər planına müvafiq olaraq “Sağlam həyat tərzini etibarlı gələcəyin təminatıdır” mövzusunda tədbir keçirilib.

Əvvəlcə müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, xalqımızın Ümmümmilli Lideri Heydər Əliyevin abidəsi önündə gül dəstələri düzülüb, Heydər Əliyev Muzeyi ziyarət olunub.

Naxçıvan Dövlət Universitetində keçirilən tədbirdə ilk olaraq Ulu Öndər Heydər Əliyevin və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda canlarını qurban vermisi şübhəli-

zərərli vərdişlərdən qorunmaq üçün təbliğat işlərinin önəmindən danışan E.Cəfərlilə cəmiyyətin inkişafı üçün vacib amillərdən birinin məhz sağlam həyat tərzini olduğunu diqqətə çatdırıb. O, narkotik maddələrin gənclər və yeniyetmələr arasında daha çox yayılma təhlükəsini nəzərə alaraq ölkəmizdə müvafiq proqramların qəbul edilməsinin sağlam gələcəyimiz üçün önəmli olduğunu vurğulayıb. Elman Cəfərlilə çıxışında Naxçıvan MR-da narkomanıyaya qarşı mübarizə ilə bağlı həyata keçirilən maarifləndirmə tədbirləri haqqında da məlumat verib.

Çıxış edən YAP Mərkəzi Aparatının Gender siyasəti və gənclərlə iş şöbəsinin müdiri Zəkiyyə Musayeva ölkəmizdə nar-

dan olduqca önəmlidir. Onun sözlərinə görə, Prezident İlham Əliyev tərəfindən təsdiqlənən “Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsinə və narkomanlığa qarşı mübarizəyə dair 2019-2024-cü illər üçün Dövlət Proqramı” bu problemlə sistemli mübarizə aparılması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Ramilə Seyidova çıxışında bildirdi ki, narkomanıya müasir dünyanı ciddi narahat edən problemlərdən biri olmaqla yanaşı, insanların sağlamlığına təhlükə yaradan, cəmiyyətin mənəvi-əxlaqi də-

tədbirləri haqqında da məlumat verib.

Sonra çıxış edən Naxçıvan Dövlət Universitetinin rektoru Elbrus İsayev bildirdi ki, müasir dövrdə gəncləri zərərli vərdişlərdən qorunmaq mühüm çağırışdır. Gənclər daha çox biliklər qazanmağa, sağlam həyat tərzinə üstünlük verməli, eyni zamanda, narkomanıyanın nə qədər zərərli və təhlükəli olduğunu bilməlidirlər. Onun sözlərinə görə, yeniyetmə və gənclərimizin təlim-tərbiyəsi, elmə, təhsilə və idmana marağının artırılması da onların zərərli vərdişlərdən uzaqlaşmalarında vacib amildir.

Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyasının daimi fəaliyyət

nəzərində mübarizəyə dair 2019-2024-cü illər üçün Dövlət Proqramı”nın bir çox bəndləri məhz maarifləndirmə məqsətlərinə həsr olunub.

Çıxış edən Səhiyyə Nazirliyi Sumqayıt şəhər Narkoloji Dispanserinin şöbə müdiri, həkim-narkoloq Vüsal Ağdamın narkotik maddələrin insan sağlamlığına vurduğu zərər və tədrisi fəsadlarına dafta bəhs edib. O, gəncləri bu bələdan uzaqlaşmağa çağırıb.

Sonra gənclərin sualları cavablandırılıb. Tədbir Yeni Azərbaycan Partiyasının Himninin səsləndirilməsi ilə başa çatıb.

Ağdərə-Ağdam magistralı...

Bölgənin inkişafı və iqtisadi inteqrasiyasına açılan yeni yol

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi Qarabağ iqtisadi rayonunda daha bir strateji nəqliyyat infrastrukturunun qurulmasına start verib. Söhbət Ağdərə-Ağdam avtomobil yolunun inşasından gedir. 33 kilometr olan iri magistral şəkəbə sayılan Suqovuşan-Kəlbəcər avtomobil yolunun 9-cu km-dən ayrılaraq 33,5 km uzunluğa malik Ağdərə-Ağdam avtomobil yolunda hazırda torpaq işləri görülür və yolun genişləndirilməsi istiqamətində tədbirlər həyata keçirilir. Hərəkət hissəsinin eni 9 metr, torpaq yatağının eni 15 metr təşkil edəcək yeni yol 2 hərəkət zolaqlı olmaqla II texniki dərəcəyə uyğun qurulacaq. Layihə üzrə Ağdam ərazisində Xaçınçay çayı üzərində 5 aşırımlı körpü də inşa ediləcək.

Ağdərə-Ağdam avtomobil yolunun bölgə üçün hansı əhəmiyyət daşıyır?

İlk növbədə vurğulayacağı, sözügedən yol strateji nəqliyyat marşrutlarından biri kimi Böyük Qayıdışa dair Dövlət Proqramında yer alıb. Ağdərə-Ağdam avtomobil yolu Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları ərazisində icra olunan və işğaldan azad edilmiş ərazilərimizin sosial-iqtisadi inkişafında mühüm rol oynayacaq yol infrastrukturuna layihələrdən biri sayılır.

Bu nəqliyyat infrastrukturuna bölgədə ilk növbədə, tikinti-quraşdırma işlərinin miqyasının mühüm göstəricisi olmaqla inşaat sektorunda əlavə dəyər yarandıqda əhəmiyyət daşıyır. Belə ki, yol infrastrukturuna

runa yönələn sərmayələr, mal-material xərcləri, texnika və avadanlıqların alınması ümumilikdə məhsul buraxılışının artmasına səbəb olur ki, nəticədə tikinti sektorunda yaranan əlavə dəyər həcmi də böyüyür. Bunun nəticəsidir ki, yol-nəqliyyat layihələrinin icrasının sürətlənməsi sayəsində 2024-cü ilin əvvəllərindən başlayaraq tikinti sektorunun ÜDM-də payı durmadan artır. Belə ki, 2024-cü ilin yanvar-mart aylarında ölkədə istehsal olunmuş qeyri-neft ÜDM-nin 6,7 faiz artmasına tikinti-inşaat işlərinə yönələn sərmayələrin həcmi stimullaşdırıcı təsir göstərib. Qeyd edilən dövrdə əsas kapitala 3,8 milyard manat məbləğində, yaxud əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə

4 faiz çox investisiya yönəldilib ki, sərmayələrin 30 faizindən çoxu tikinti-nəqliyyat sahələrinə sərf olunub. Ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə tikinti və nəqliyyat quruculuğuna yönələn kapitalın faiz nisbəti 4,8 faiz bönd artıb. Nəticədə ÜDM-in strukturunda tikinti sektorunun payı əvvəlki 4,6

faizdən 5,9 faizə yüksəlib.

Ağdam-Ağdərə avtomobil yolu həmin bölgədə bizneslə məşğul olmaq istəyən, sərmayə yatırmağa çalışan biznes icmasının gələcək fəaliyyətinin səmərəliliyini də artırmış olacaqdır. Çünki biznes layihələrindən ən mühüm amillərdən biri yol infrastrukturudur, yol faktorı sahibkarların bazara çıxışı üçün xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Layihə məşğulluğun artmasında da əhəmiyyət kəsb edir. Belə ki, bu layihəyə cəlb edilmiş yüzlərələ işçinin iş yerləri ilə təmin edilməsi onların sosial vəziyyətinə müsbət təsir etməklə, bölgədəki digər nəqliyyat və yol qovşaqlarının inşasına cəlb edilməsi üçün də şərait yaradır.

Bundan başqa, həmin yol infrastrukturuna Suqovuşan-Kəlbəcər avtomobil yolu şəbəkəsinə bağlandıqdan Ağdərəyə çıxış imkanları üçün də əlavə yol hərəkətinin təmin edəcək. Nəticədə həmin yol Ağdamı Ağdərə və Kəlbəcərlə birləşdirəcək və nəticədə çoxşəbəkəli nəqliyyat qovşaqlarının yaranması sayəsində Ağdam, Ağcabədi, Bərdə və ətraf rayonların Kəlbəcərlə nəqliyyat bağlantısı intensiv xarakter alacaq, onların daha qısa məsafədə rahat şəkildə bölgənin bütün rayonları ilə ünsiyyətini quracaqdır.

Bundan başqa, sözügedən yol qovşağı sonayə zonasına çevrilən Ağdamın digər sonayə rayonları ilə, xüsusilə də Kəlbəcərlə birləşməsinə təmin etməklə, genişzolaqlı sonayə sistemini də birləşdirəcək. Həmçinin, turizm və zəngin kond təsərrüfatı potensialı olan Ağdərənin iqtisadi imkanlarını Ağdam sayəsində ətraf bölgələrə inteqrasiyasını da təmin edəcəkdir. Ən mühüm üstünlüklərdən biri isə Ağdərəyə turist axınlarında bu yol əsas rentabelli marşrutlardan birinə çevriləcək.

Ümumilikdə, Ağdərə-Ağdam avtomobil yolunun inşası Qarabağ iqtisadi rayonunun emək və iqtisadi resurslarının inteqrasiyasına, bölgənin iqtisadi layihələrinin bir-birinə bağlantısına təkan verməklə, yaxın zamanlarda iqtisadi inkişafı təhəvüverici rol oynayacaqdır.

ELBRUS

İran səfiri təlimatları haradan alır?

Özünün xarici siyasət vektorlarını əməkdaşlıq, tərəfdaşlıq, sülh və sabitlik kimi qlobal dəyərlər üzərində inkişaf etdirən Azərbaycan hər zaman

qonşu ölkələrə qarşı münasibətdə seçilib. 30 ilə yaxın ölkəmizə qarşı işğalçı siyasət yürüdən Ermənistan istisna olmaqla Azərbaycan bütün qon-

şuları ilə ən yüksək səmimi əlaqələrdə maraqlı olduğunu bildirib və irəli sürüb. 2020-ci il Vətən müharibəsindən sonrakı mərhələdə isə bu münasibətlərin daha da istiləşməsi, yeni bir iqtisadi şəkil alması perspektivi müəyyən olunub. Azərbaycanın bölgədə sülh və sabitlik yaratması, separatizmin sonunu göstərməsi bütün qonşu dövlətlər üçün yeni üfiqlər yaradır. Bu, isə öz növbəsində əlaqələrin həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli

formatda inkişafı üçün münbit zəmin-dir.

Eyni zamanda, Azərbaycanın öz torpaqlarını işğaldan azad etməsi, suverenliyini bərpa etməsi beynəlxalq hüququn, ədalətin bərpasıdır. Regional təhlükəsizlik arxitekturasına xüsusi töhfə sayılan və Azərbaycanın qəti qələbəsi ilə bitən müharibə ədaləti bərpa edib. Çünki Ermənistanın işğalçı olması faktı bütün beynəlxalq təşkilatların qətnamələrində öz əksini tapmışdır. Azərbaycanın ərazi bütövlü-

Mehdi Sübhaniyə suallarımız var

yü məsələsi şərqli-qərbi bütün cəhətlərin aparıcı təşkilatlarının qətnamə və qərarlarında, bəyannamələrində qırmızı xəttlə keçirdi. Beləliklə, Azərbaycanın apardığı haqq döyüşü hər kəs tərəfindən qəbul olunurdu.

Sübhani İrانی təkzib edir...

Qərbiyə haldır ki, Azərbaycan ilə qonşu olan İranda Ermənistanın səfiri bu kimi realitələri “öz kassası” ilə ölçmək istəyir. Təmsil etdiyi dövlətin fikirlərinə belə hörmət qoymayan, adi diplomatik etiket qaydalarını mənimləməmiş, diplomata yarasmayan fikirlər irəli sürən səfir Mehdi Sübhani bildirib

lərlə əksini tapıb. BMT Təhlükəsizlik Şurası Ermənistanı işğalçı torpaqlardan qeyd-şərtsiz çəkilməsinə tələb etməklə, dolayısı ilə rəsmi İranda işğalçı adlandırılıb.

İkincisi, İran dövləti nə üçün bu məsələ ilə bağlı öz səfirinə lazımı “qulaqburması” vermir. Axı, səslənən bu iddialı fikir İranda özünün siyasi imici üçün təhlükəli bir məqamdır. Çünki Sübhani “erməni sevgisindənmi” yoxsa “Qərbin pulundanmi” vəcdə gələcək bu kimi çağırışları

ilə İran dövlətinin pis vəziyyətdə qoyur, sanki bu dövləti işğala, separatizmə dəstək verir görüntüsünü yaradır. İran bu faktı qəti etiraz etməli və səfirini cəzalandırmalıdır. Bu, Tehranın özünün siyasi imicini qoruması üçün vacib şərtidir.

Səfir dağıdılan məscidlərdən niyə danışmır?

Mehdi Sübhani işğalçı dövlətin əsgərlərinin məhəvini, faktiki olaraq, “facio” kimi təqdim edir. Sübhani nə üçün həm özünə, həm də oturuğu ölkənin rəsmilərinə sual vermir ki, öldürülən erməni əsgərləri Azərbaycan ərazisində nə gözdürdülər? Sübhani niyə sual vermir ki, Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınan ərazilərinin işğalına göz yuman ölkələr niyə 2020-ci ilə qədər ağzına su alıb oturmuşdu? Bölgədə real təhdid yaranan, terror əsdirən Ermənistanın addımları niyə qınanmırdı?..

Azərbaycan dünyada İslam həmrəyliyi gücləndirilməsinə də öz töhvələrini verməkdədir. İstər ölkə daxili dini ritualara hörmətlə yanaşılması faktı, istərsə də İslam ölkələri ilə əməkdaşlığın inkişafı yönündə atılan addımlar bunu deməyə əsas verir. Amma

Şuşa məscidini dağıdan, Qubadlı məscidində heyvan saxlayan, Ağdam məscidini təhqir edən, Zəngilan məscidini yerlə-yeksan edən erməniləri qarış adlandıran Sübhani özünə hansı haqla “müsbət” deyir? Təcavüzkarlığı ilə yanaşı vandallığı da Sübhaniyə yaxşı “oyan olan” ermənilərin Azərbaycan torpaqlarında İslam tarixinə, İslam mədəniyyətinə, İslam inancına söykənən abidələrə qarşı təhqirəmiz davranışı irəli sürür nəhəhət etməyibmi? Bu sualların cavabı da bəllidir - Sübhani erməni sevdası onun növbəti siyasi kimliyindən, hətta mənəvi səviyyəsiyləndirən xəbər verən ə real kontur-lardır. İşğalçı Ermənistan Azərbaycanı kəndlərini, şəhərlərini dağıdarkən, vıran qoyarkən, məscidlərini təhqir edərək mənəvi Sübhani kimilərdən “dəstək” alırdı. Evlərimizi dağıdaraq, kəpik-kəpik söykərək daşıyan “sübhaniyə” bu gün hansı haqla, dindən, imandan ədalətdən və ya həqiqətdən danışır?

İran susur, Sübhani cəfəng fikirlərinə davam edir...

Maraqlıdır, rəsmi Tehran anlayır ki, onun Ermənistanın səfiri Qərbiyə həkmlərinə qoşularaq ölkəsinin ayağının altına “mina düzür”? Halbuki 5 aprel görüşü ilə bağlı ortaya çıxan hərbi təhdid məsələsində ən real hədəflərdən biri məhz İrandır - ABŞ ilə Ermənistan arasındakı gizli razılaşmada bununla bağlı ayrıca bənd mövcuddur. Birləşmiş Ştatlar Ermənistanın hərbi və müdafiə qabiliyyətini əhəmiyyətli dərəcədə inkişaf etdirmək, İranda sərhədə xüsusi diqqət yetirməklə sərhəd nəzarətini və təhlükəsizliyi gücləndirmək üçün lazımı yardım göstərməyi “planlaşdırır”.

Sübhani ölkəsinin təhdid edən Ermənistanın, onun himayədarlarından “hesab sormağı” unudub. Rəsmi Tehran isə regiona kənar güvvələrin gətirilməsi məsələsində ən çox “qırmızı xəttə” danışan ölkə sayılır. Belə, susur. İranda maraqların açıq şəkildə zərbə altındadır - səfir Sübhani isə ABŞ və Fransa səfirlərinə qoşularaq ziyafətlərdə gəzir. İran anlayır ki, Ermənistanın “əməkdaşlıq” pərdəsi altında ABŞ və ya Aİ-nin hərbi gücünü bölgəyə yerləşdirməsi Tehranın planlarına uyğun deyil? Perspektivdə həmin bölgəyə yerləşdirilən güvvələrin məhz rəsmi Tehran üçün təhlükəli bir cizdiyi yeni planlar artıq ehtimaldan çox həqiqətdən xəbər verir. Bu gün İrana qarşı aktiv sanksiyalar və embarqolar təbii edən Aİ, ABŞ, kollektiv Qərb onsuz da “mülki missiya” adı altında onun sərhədlərini kənarında kaşfiyyət işləri aparır. Yeni dövrdə Ermənistanın “hərbi pakt” üzərindən ABŞ və Aİ-ni leqal şəkildə öz sərhədləri daxilində buraxması isə Tehrana qarşı hərbi planların aktiv fəza qədəm qoymasını belə mümkün edə bilər. Amma təəssüf ki, İran susur, səfir Sübhani isə ...

SADIQ

Azərbaycandan Yeni Kaledoniyaya növbəti dəstək

Nardar BAYRAMLI

Kolonializm bir ölkənin suverenliyinin başqa bir dövlət tərəfindən bu və ya digər formada məhdudlaşdırılması və sərvətlərinin talanmasıdır. XX əsrin əvvəllərindən etibarən dünyada müstəmləkəçilik əleyhinə

mübarizə başlayıb. Birinci Dünya müharibəsindən sonra bu hərəkat daha da genişləndi, o cümlədən Asiyada, Şimali Afrikada, Yaxın Şərqdə milli-azadlıq hərəkatı geniş miqyas alıb. Lakin ayrı-ayrı güc mərkəzlərinin səyləri ilə müstəmləkəçiliyə qarşı mübarizə cəvərlənib. Düzdür, ənənəvi müstəmləkəçilik müəyyən formaya dəyişikliklər edilib, bununla belə, imperialist düşüncəli dövlətlər tərəfindən mahiyyət saxlanılıb. Hazırda isə "yeni kolonializm" termini meydana çıxıb.

Kolonializm siyasətinin fəsadlarını müxtəlif aspektlərdən dəyərləndirmək

mümkündür. Mənfəətçilər yalnız asılı ölkələrin suverenliyinin məhdudlaşdırılmasında, yəni yerli sərvətlərinin talanmasında müşahidə edilib. Fundamental insan hüquqlarının tapdanması müasir dövr müstəmləkəçiliyinin ən ağır təzahürüdür. Təzad bundan ibarətdir ki, müstəmləkəçilər

Qərb ölkələri demokratiyanı və insan hüquqlarının qorunmasını özlərinin fundamental prinsipləri kimi bəyan ediblər. Ancaq həmin ölkələr Afrikada, Yaxın Şərqdə, Latın Amerikasında neokolonializmi davam etdirməklə insan hüquq və azadlıqlarına, ümumiyyətlə, məhəl qoymurlar.

Fransadan pis nümunə

Neokolonializm siyasətində Fransa ən pis nümunə ortaya qoyur. Hazırda 13 dənizə çıxışı olmayan müstəmləkəçi kimi idarə edən, həmçinin dünyanın müxtəlif qitələrində yerləşən keçmiş müstəmləkələrinin daxili işlərinə qarşı Fransa beynəlxalq təşkilatların və müstəmləkəçilik uğrunda mübarizə apararaq xalqların uzun illərdə tələblərinə baxmayaraq, neoko-

lonializm siyasətini davam etdirir. Qeyd edək ki, Yeni Kaledoniyalı əhalisi də hazırda Fransanın müstəmləkəçilik siyasətindən əziyyət çəkir. Qeyd edək ki, Yeni Kaledoniyalı Konqresinin İnfrastruktur, ərazi planlaşdırılması, davamlı inkişaf, energetika, nəqliyyat və rabitə komitəsinin sədri, Kənd Təsərrüfatı Agentliyinin sədri Omayra Naiselin imzalayacağı "Fransa Yeni Kaledoniyaya Konqresinin İnfrastruktur, ərazi planlaşdırılması, davamlı inkişaf, energetika, nəqliyyat və rabitə komitəsinin sədri, Kənd Təsərrüfatı Agentliyinin sədri Omayra Naiselin imzalayacağı"

İmzalanmış memorandumun əhəmiyyəti

Aprel 18-də Azərbaycanın Milli Məclisi ilə Yeni Kaledoniyalı Konqresi arasında Əməkdaşlıq haqqında Memorandum imzalanıb. Sənədi Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova və Yeni Kaledoniyalı Konqresinin sədri Rok Vamitanın adından Yeni Kaledoniyalı Konqresinin İnfrastruktur, ərazi planlaşdırılması, davamlı inkişaf, energetika, nəqliyyat və rabitə komitəsinin sədri, Kənd Təsərrüfatı Agentliyinin sədri Omayra Naiselin imzalayacağı. İmzalanma mərasimində Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova deyib ki, bu

sənəd parlamentlərimiz arasında əlaqələrin inkişaf etdirilməsi üçün hüquqi bazanın formalaşdırılması baxımından vacib əhəmiyyətə malikdir və əməkdaşlığımızın çərçivəsini müəyyənləşdirəcək.

Qeyd edək ki, memorandumda bir sıra vacib məqamlar əks olunub. Sənəddə Azərbaycan və Yeni Kaledoniyalı xalqlar arasında dostluq əlaqələrinin möhkəmləndirilməsi naminə parlamentlərarası əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi niyyəti ifadə edilib. Bu məqsədlə iki ölkənin parlamentlərinin komissiyaları, komitələri və orqanları arasında daimi əlaqələrin yaradılmasına kömək göstərilməsi, həmçinin parlament, beynəlxalq fəaliyyət təcrübələrinin öyrənilməsi və bölüşülməsi məqsədilə deputatlardan ibarət nümayəndə

heyətlərinin qarşılıqlı səfərlərinin təşkili nəzərdə tutulub.

Sənəddə tərəflər arasında əməkdaşlığı inkişaf etdirmək üçün deputatlardan ibarət müvafiq qrupun yaradılması və bu qrupun fəaliyyətinin hər vasitə ilə təşviqi də əksini tapıb. Bunlarla yanaşı, Azərbaycan ilə Yeni Kaledoniyalı arasında beynəlxalq parlament arenasında əməkdaşlığın müxtəlif istiqamətlərinin araşdırılması, nəzərdən keçirilməsi, inkişaf etdirilməsi və reallaşdırılması üçün fəal səylərin göstərilməsi planlaşdırılıb. Tərəflər qanunverici orqanların səmərəli fəaliyyətinə müsbət töhfə verə biləcək təcrübə mübadiləsinin aparılması məqsədilə Milli Məclisin Aparatı ilə Yeni Kaledoniyalı Konqresinin Bürosu arasında daimi əlaqələrin yaradılmasına da razılıq verilib.

Fransa Yeni Kaledoniyaya ilə bağlı öhdəliklərə əməl etmir

tur, ərazi planlaşdırılması, davamlı inkişaf, energetika, nəqliyyat və rabitə komitəsinin sədri, Kənd Təsərrüfatı Agentliyinin sədri Omayra Naiselin hazırda Yeni Kaledoniyalı adasını öz müstəmləkəsi kimi idarə edən Fransanın yerli kanak xalqına qarşı yürütdüyü imperialist siyasətindən, hüquqlarının pozulmasından söz açıb, onların azadlıq müba-

rizəsindən və bu mübarizədə üzvləşdiyi çətinliklərdən bəhs edib. O bildirib ki, Fransa Yeni Kaledoniyalı xalqının öz müqəddəratını özünün təyin etməsi və müstəqil olması ilə bağlı hüquqlarını pozduğunu göstərdiyi öhdəliklərə əməl etmir, konstitusiyaya, seçki qanunvericiliyinə müdaxilə edərək yerli xalqın hüquqlarını məhdudlaşdırmağa çalışır.

Omayra Naiselin Yeni Kaledoniyalı apardığı azadlıq mübarizəsini dəstəyə görə Azərbaycanca minnətdarlığını bildirdi. O deyib ki, parlamentlərimiz arasında bağlanan əməkdaşlıq memorandumu Yeni Kaledoniyaya bir çox sahələrdə yeni qapılar açacaq.

Milli Məclisin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədri Səməd Seyidov Azərbaycanın Qarabağ Zəfərinin müasir dünyaya xalqların rifahının və hüquqlarının təmin edilməsinin daha bir nümunəsini göstərdiyini bildirib. Vurğulayıb ki, Fransanın Azərbaycanca qarşı ədalətsiz mövqeyi, öz imperialist siyasətini ilə Yeni Kaledoniyalı kimi dövlətləri əsarətdə saxlaması demokratiya prinsiplərinə və insan hüquqlarının ailiyyətinə ziddir.

Bakı Təşəbbüs Qrupunun icraçı direktoru Abbas Abbasov isə Azərbaycanın beynəlxalq arenada dekoloniasiya prosesini təşviq etməsindən, müstəmləkəçilikdən əziyyət çəkən xalqların haqlı mübarizəsini dəstəkləməsindən danışıb, qrupun fəaliyyəti, kolonializmlə

Aprel 18-də Milli Məclisdə "Yeni Kaledoniyalı: tarix, müasir çağırışlar və gələcək" mövzusunda həsr edilmiş elmi konfrans da keçirilib. Tədbirin moderatoru - Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin sədri Zahir Oruc konfransın mövzusunun əhəmiyyətindən söz açıb. Son illər ölkəmizin müasir müstəmləkəçilik əleyhinə hərəkatın öndüyü getdiyini təqdirə vurğulayan komitə sədri Vətən müharibəsində Azərbaycanın parlaq Qələbəsindən sonra Fransanın ölkəmizə qarşı aşkar ədalətsiz mövqeyə tutmasının onun müxtəlif diplomatik-siyasi pərdələrlə örtülən çirkin imperialist siyasətini ifadə etdiyini bildirib. Ölkəmiz əleyhinə kampaniya apararaq Parisin Cənubi Qafqazda hər bir vətənləşməyə cəhdləri, Ermənistanın alət kimi faydalanmaq planı onun müstəmləkəçilik siyasətini mahiyyətindən irəlilədir. Lakin Prezident İlham Əliyev neokolonial siyasətlərə qarşı əzmlə və qətiyyətlə dayanıb. Bu məqsədlə yaradılan Bakı Təşəbbüs Qrupu dövlətimizin siyasi iradəsini nümayişdirir.

Yeni Kaledoniyalı Konqresinin İnfrastruktur

Azərbaycan Respublikasının Mediana İnkişafı Agentliyi

Məqalə "Azərbaycan Respublikasının Mediana İnkişafı Agentliyi"nin maliyyə dəstəyi ilə "Müəzzər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə 44 günlük "Vətən Müharibəsi"ndə qazanılmış tarixi qələbə, Ermənistan tərəfindən törədilmiş sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, habelə müharibə cinayətləri ilə bağlı haqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması" istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

Haqq səsimizin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması...

Hansı işlər görülüb?

Y.BAYRAMOVA

Azərbaycan müxtəlif zamanlarda Ermənistanın cinayətlərinə məruz qalıb. Xalqımıza qarşı kütləvi qırğınlar, soyqırımı, etnik təmizləmələrə şahid olmuşuq. Lakin 2020-ci il sentyabrın 27-də qəhrəman şəhidlərimizin və qazilərimizin misilsiz igidliyi ilə qazılan möhtəşəm Zəfər tariximizə qızıl hərflərlə yazılıb. Artıq ərazi bütövlüyümüzü və bütün ərazilərimizdə suverenliyimizi tam şəkildə bərpa etmişik.

Amma qazanılmış qələbəni qoruyub saxlamaq, onu təbliğ etmək olduqca müəssisədir. Bunun üçün informasiya müharibəsində haqq səsimizin dünyaya çatdırılması çox vacib idi. Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikasının müstəqil dövlət kimi beynəlxalq aləmdə xüsusi nüfuzla malik olması, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təminatı, dövlətimizin daxili və xarici siyasətini inkişafı istiqamətində mühüm addımlar atıb. Ölkə başçısı bütün xarici səfərlərində, yerli və beynəlxalq çıxışlarında, ikitərəfli və çoxtərəfli danışıqlarda "Qarabağ Azər-

baycandır!", "Qarabağ Azərbaycanın əzəli və əbədi torpağıdır", "Azərbaycan ərazisində ikinci erməni dövlətinin yaranmasına imkan verməyəcəyik" şüarlarını səsləndirərək haqq səsini bütün dünyaya bəyan etdi. Bundan başqa İlham Əliyev Ali Baş Komandan kimi prezidentliyi dövründə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə nail oldu.

Millət vəkili Nəsim Məhəməliyev Vətən müharibəsində qazandığımız qələbə, Ermənistan tərəfindən törədilmiş sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, habelə müharibə cinayətləri ilə bağlı haqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması istiqamətində görülən işlərlə bağlı "Yeni Azərbaycan"dan danışıb. Deputat qeyd edib ki, Azərbaycan dövləti İkinci Qarabağ müharibəsini beynəlxalq hüquqa və əsas qanunlara tam uyğun aparıb: "Ermənistan dövləti isə xalqımıza qarşı 1949-cu ilin "Cenevrə Konvensiyası"nda cinayət sayılan bütün əməlləri törədi. Lakin Göyçədən Zəngəzurədək deportasiyalara, Xocalıdan Gəncəyə, Bərdəyə vurulan raket zərbələrinə qədər heç birinə Haqqada hüquqi qiymət verilməyib. 2020-ci il noyabrın 10-dan sonra dünya gördü ki, "qurucu millət" ələ keçirdiyi ərazilərdə son 30 ildə bir milyon ölümlə minası "əkib" və hərbi məğlubiyyətlə

də bəhrəsini görür. Minaların mülki insanları yaşadığı ərazilərdə, eləcə də yollarda, yaxud piyadalar əleyhinə basdırılmasına qarşı "Human Rights Watch"un 2011-ci ildə təsis etdiyi İzzət dövlətlərdən ibarət koalisiyasından hələ heç bir reaksiya verilməyib.

Müharibə cinayətlərinə görə cəza tədbirlərinin görülməsi beynəlxalq təşkilatların prioritet istiqamətlərindən biri olduğunu deyən millət vəkili həmçinin qeyd edib: "Bunların hər biri 4 "Cenevrə Konvensiyası"nda nəzərdə tutulur. Amma Ermənistan bütün bunları görməzdən gəlir. Çünki bu konvensiyaların onların günahkar olduqlarını göstərir. Belə ki, Ermənistan "Cenevrə Konvensiyası"na pozub, asimmetrik müharibə aparıb. Onlar mülki obyektlərimizə ziyan vurub, azərbaycanlı əsirlərə, girovlara əzab veriblər".

N.Məhəməliyevin sözlərinə görə, Vətən müharibəsini davam etdiyi dövrdə beynəlxalq ictimaiyyət dəfələrlə erməni vəhşiliyinin şahidi oldu: "Təkcə Gəncə şəhərinə balistik raketlərin atılması barbarlığın, hərbi cinayətkarlığın ən böyük göstəricisidir. Çünki bu, gecə vaxtı insanları yatdığı zaman hədəflənmiş hücum idi. Azərbaycan Ordusunun zəfər yürüşü qarşısında tab gətirə bil-

məyən düşməni təxribatlara əl ataraq dinc mülki şəxsləri hədəfə almaqla müharibə cinayətləri törədi. Azərbaycanın şəhərləri ballistik raketlərlə, fosforlu və kasetli bombalarla atəşə tutulub. Müharibə dövründə atəşlər nəticəsində 100-ə yaxın mülki şəxs, onların arasında uşaqlar, qadınlar həlak olublar. 400-dən çox mülki şəxs yaralanıb, 5 mindən çox ev dağıdılıb. Ağdam, Bərdə, Füzuli, Gəncə, Goranboy, Naftalan, Mingəçevir və Tərtər rayonlarında şəhər və kəndlərin raket atəşinə tutulması müharibə cinayətidir".

Deputat vurğulayıb ki, Ermənistanın təcavüzkar dövlət mahiyyətini, işğalçı dövlət olmasını dünyaya çatdırmaq hər zaman vacib məsələlərdən biridir: "Bunu tarixi qələbəmizi möhkəmləndirən element də hesab etmək olar. Təsədüfi deyil ki, Prezident İlham Əliyev müharibə dövründə, elə ondan sonra da dünyanın ən məşhur media orqanlarına müsahibələr verərək münafiqə vəziyyəti ilə bağlı haqiqətləri dəvamı olaraq dünyaya çatdırdı. Ölkə başçısı çıxışlarında olduqca mühüm məqamlara toxunur və onun söylədiyi fikirlərini qəbul etməmək mümkün deyildi. Bütün bunlar Azərbaycanın informasiya mübarizəsində mövqelərini daha da möhkəmləndirdi".

Rusiyadan forpostuna daha bir xəbərdarlıq: Ermənistanın daqiq cavab gözləyirik

N.BAYRAMLI

Qərbi Ermənistan Rusiyadan uzaqlaşdırmaq cəhdləri rəsmi Moskva tərəfindən ciddi narahatlıqla qarşılanır. Çünki məqsəd Rusiyanın Cənubi Qafqazdan sıxışdırıb çıxarmaq və Ermənistanın vasitəsilə regionda yerləşməkdir. Aprel 5-də Brüsseldə ABŞ, Avropa İttifaqı və Ermənistanın üçlü görüşü Moskvanın bu narahatlığını daha da artırıb. Xüsusilə, kütləvi informasiya vasitələrində Brüssel görüşündə Qərbi Ermənistanın hərbi dəstəyi ilə bağlı yayılmış məlumatlar Rusiyanın İrəvandan cavab tələb etməsinə səbəb olub. Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova aprelin 18-də keçirdiyi brifinqdə bildirdi ki, Moskva ABŞ və Avropa İttifaqı ilə hərbi-siyasi razılaşmalar barədə mətbuatda yayılan məlumatlarla bağlı Ermənistanın daqiq reaksiya verməsini gözləyir. O deyib: "Biz bu amillərin yekununu nəzərə alaraq, Ermənistan hakimiyyətinin həmin xəbərlərə daqiq reaksiya verməsini gözləyirik. İdeal halda isə, onların üzərindən sirt pərdəsini götürülməsini istəyirik".

Moskva nəyə təəcüblənə bilər?
M.Zaxarova qeyd edib ki, Brüsseldə keçirilən görüş zamanı Rusiya bazasının və sərhəddəkilərinin Qərb müstəmləkəçisi ilə əvəzlənməsi, eləcə də Ermənistanın kritik infrastrukturun istiqamətini dəyişdirilməsi ilə bağlı planların İrəvana həvalə edilməsi ortaya çıxsın, Moskva buna təəcüblənəməyəcək. Diplomatinin sözlərinə görə, Qərb Cənubi Qafqazda qonşuların arasını vurmağa çalışır, Ermənistan isə yeni böyük yənginin qızışdırılması ilə bağlı öz istəyinə kömək edəcək alət rolunu oynayır.

Mariya Zaxarova həmçinin, Kanadanın Avropa

İttifaqının Ermənistanı müşahidə missiyasına qoşulmasına da münasibət bildirib. Bu ölkədən bir nəfər - kanadalı ekspert Aleksandr Qruşevski missiyanın tərkibinə daxil edilib. Beləliklə, Kanada Aİ-nin Ermənistanı mülki missiyasına qoşulan ilk Avropa İttifaqı üzvü olmayan ölkədir. Məsələ ilə bağlı Mariya Zaxarova qeyd edib ki, Kanada təmsilçisinin də daxil edilməsi hesabına genişləndirilən Aİ-nin Ermənistanı müşahidə missiyası Cənubi Qafqaza heç bir fayda gətirmir, əksinə, Rusiyanın cənub sərhədlərində kollektiv Qərbi maraqlarına uyğun olaraq regional sabitliyin pozulmasına şərait yaradır.

Kanadanın Aİ missiyasına qoşulması Cənubi Qafqaza fayda gətirir

O deyib: "Avropa İttifaqının mövcudluğunun insidentlərin qarşısının alınması baxımından tam səmərəsiz olduğunu qeyd edərək, biz hər gün daha çox əmin oluruq ki, Avropa İttifaqının Bakı ilə İrəvan arasında münasibətlərin normallaşdırılmasına müsbət töhfəsi yoxdur. Əksinə, Aİ nümayəndələri müxtəlif növ təxribatlarla, kəşfiyyat fəaliyyəti ilə, təbliğatla məşğulduurlar".

Diplomatinin sözlərinə görə, bu, qanunauyğun olaraq, region ölkələri tərəfindən qəbul olunmur, onların ortaq rəyi ondan ibarətdir ki, ortaya çıxan hər hansı məsələ Cənubi Qafqaz daxilində, kənardan destruktiv müdaxilə olmadan burada yerləşən bütün ölkələrin maraqlarına naminə həll edilə bilər. Rusiya XİN-in rəsmi nümayəndəsi əlavə edib: "Anlaşılan odur ki, Ottavanın Aİ missiyasına qoşulması məsələsi artıq praktiki müstəyizə keçib, bu yaxınlarda Ermənistan Kanadadan qondarma ekspert gəlib. Belə bir hallı yolumun hansı əlavə dəyərə malik olduğu və Ermənistanın ona nə dəyərdə tələbat duyulduğunu aydın deyil".

Zaxarova: Çox güman ki, söhbət NATO qüvvələrinin bölgəyə sürüklənməsindən gedir

Mariya Zaxarovanın fikrinə, çox güman ki, söhbət NATO qüvvələrinin bölgəyə sürüklənməsindən gedir. O vurğulayıb ki, Cənubi Qafqazda NATO-nun təmsil etdiyi xarici aktorların səylərinin nəticəsi istər-istəməz regionda etimadın azalması və silahı qarşıdurmanın genişlənməsi olacaq. Rusiya XİN-in rəsmi nümayəndəsi bildirdi: "Aİ və NATO tərəfindən qarşıya Ermənistan-Azərbaycan nizamlanmasına real köməklik göstərilməsi məqsədi qoyulmayıb. Qərb Cənubi Qafqazı silahlandırmağa davam edir, onun geosiyasi rəqabətinin növbəti arenasına çevirir, mahiyyət etibarilə, yaxın vaxtlarda regionun dinc inkişafı vəzifələrinin yerinə yetirilməsinə son qoyur".

Vaşinqton beynəlxalq hüquq normalarına qarşı...

Ağ Evin "bloklama" əməliyyatı

Gözləndiyi kimi, ABŞ BMT Təhlükəsizlik Şurasında (TS) veto hüququndan istifadə edərək Fələstinin təşkilatla təmüqququ üzvü qəbul edilməsi ilə bağlı Əlcəzirinin qətnamə layihəsini blokladı. Qeyd edək ki, Təhlükəsizlik Şurasının 12 üzvü sənədin lehinə səs verib, Rusiya, Çin, İsveçrə və Böyük Britaniya bitərəf qalıb, ABŞ isə

Fələstinə "qırmızı işıq" yandırmaq ABŞ-a nə verəcək?

qətnamə layihəsinə qarşı çıxıb. Fələstin hazırda BMT-də daimi müşahidəçi statusuna malikdir.

Vurğulayaraq ki, ABŞ-ın belə bir addım atacağı əvvəlcədən bəlli idi - ABŞ Dövlət Departamentinin mətbuat katibinin birinci müavini Vedant Patel jurnalistlər üçün keçirdiyi brifinqdə ölkəsinin BMT Təhlükə-

sizlik Şurasının Fələstinin təşkilatın təmüqququ üzvlüyünə qəbulu ilə bağlı qətnamə layihəsinə qarşı çıxacağı ilə fikirlərini bildirmişdi. Bununla belə, Patel ABŞ-ın Fələstin-İsrail münasibətlərindəki dövlətli həllinə sadiq olduğunu təsdiqləmişdi: "BMT-yə üzv olmaq Fələstinin dövlətçilik əldə etməsinə yardımçı olmayacaq".

Vaşinqton öz maraqlarının "axtarışındadır"

Qeyd edildiyi kimi, qətnamə layihəsi Əlcəzirə tərəfindən hazırlanıb. Sənəddə Baş Assambleyaya Fələstinə hazırkı müşahidəçi statusu əvəzinə, BMT-nin təmüqququ üzvü statusunun verilməsi ilə bağlı tövsiyələr əks olunub. ABŞ-ın bu məsələdə tutduğu mövqeyə isə birmənalı qarşılanmır. Hətta bu addım Vaşinqtonun Yaxın Orta Şərqdə sabitliyin bərqərar olmasına maneə kimi dəyərləndirilir. ABŞ-ın bu kimi qeyri-adekvat addımları son dövrlərdə daha tez-tez müşahidə edilir - bir sıra siyasi ekspertlər bu addımları qlobal sabitliyə yaranan ən böyük əngəl kimi qiymətləndirirlər. Xüsusilə, Ağ Evin Şərq məsələsində tutduğu ziddiyyətli mövqeyə onun bəyan etdiyi məqsədlərlə uzlaşmır. Özünü beynəlxalq hüqu-

qun qorunmasına "cavabdeh" elan etmiş ABŞ bu kimi addımlarla beynəlxalq hüququ tanımaq istəmədiyini açıq şəkildə ortaya qoyur. Nəzərə alsaq ki, BMT dünyada baş verən münafiqə və problemlərin həlli ilə bağlı öhdəlik daşıdığı üçün, Fələstinin quruma üzvlüyünün müşahidəçisi statusundan təmüqququ üzvə keçməsinin arzuolunur. Bu isə, böyük ölçüdə regionda sabitliyin formalaşdırılmasına kömək edəcək kimi görünür. Vaşinqton isə özünün maraqlarının "axtarışındadır" - ABŞ bu kimi addımlarla beynəlxalq statusa malik konvensiya və hüquqi aktları belə tanımaq istəmir. Eyni zamanda, bu mövqeyə ABŞ-ın münafiqələrinin davamlı hal alması, güclənməsi üçün "cəhdlər göstərməsi" kimi iddiaları növbəti dəfə təsdiqləyir.

Qeyd edək ki, ABŞ-ın bu mövqeyi hətta

ABŞ konfliktin qalmasında maraqlıdır

ABŞ-ın bu ziddiyyətli mövqeyi ilə bağlı fikirlərini "Yeni Azərbaycan" a bölüşən politoloq Yegana Hacıyeva bildirib ki, Vaşinqtonun xarici siyasət vektorları bu dövlətin daxili siyasətinin əsasları ilə formalaşır. Yəni, daxili siyasəti müəyyənləşdirən siyasi qruplar nəticə etibarilə ABŞ-ın xarici siyasət kursunu, istiqamətini müəyyənləşdirir. "Bu gün üçün ABŞ-ın daxili mühitində Yaxın Şərqdə, konkret Qəzəddə baş verənlərlə bağlı əksəriyyət birmənalı mövqeyə malikdir - ABŞ daxili siyasi qrupları Qəzəddə baş verən proseslərdə İsraili günahtlandırdır. Ən azından ümumi sayılan yanasma və ya gürümtü belədir ki, Fələstin burda əziyyət çəkən tərəfdir və proseslər tezliklə dayanmalıdır. Hətta xatırlayaraq ki, bir müddət öncə BMT TS-dən səsələn

"Qəzəddə İsrail addımlarını təcili dayandırmalıdır" təşəbbüsünün müəllifi də məhz ABŞ idi. Amma məsələ Fələstinin BMT-nin təmüqququ üzvü olmasına gələndə ABŞ-ın fikri tamamilə fərqli aspektlərdə üzə çıxdı. Bu baxımdan, səsləndirən qərarın daxili siyasi qrupların diqqəti ilə müəyyənləşməsinə diqqət mərkəzləndirilməlidir. Çünki daxili siyasi qrupların ümumi görünüşü Yaxın Şərqdə sülh və sabitliyin ancaq Fələstinin dövlət olması şərti ilə xilas olunaçağına işarə edir".

Y.Hacıyeva bildirib ki, mərhələdə maraqlı bir görüntünün şahidi oluruq: Fələstinin dövlət olmaq imkanlarının əleyhinə həm ABŞ, həm də İran çıxış edir. O cümlədən HƏMAS bu məsələnin müzakirəsi ilə bağlı fərqli düşüncələrdə olduğunu səsləndirir. "Baxmayaraq ki, ABŞ Yaxın Şərq regionunda sülhün və sabitliyin bərqərar ol-

masında maraqlı olduğunu iddia edir, amma fərqli mövqeyə göstərir - konfliktədən narazı olan ABŞ konfliktin başa çatması üçün həyata keçirilməli əsas şərtin əleyhinədir. Nəticə etibarilə, bu o deməkdir ki, ABŞ bütün regionlarda olduğu kimi resurslarla bol Yaxın Şərq regionunda da konfliktin stasionar formada qalmasına daha maraqlıdır. Çünki bu yolla həm regiona, həm hər iki dövlətə, hətta Fələstinin dəstəkləyən ölkələrə belə uzumdukları təsir imkanlarını qoruyur. ABŞ müzakirələrində anladığı əldə etdiyi və təsir imkanlarını özündə saxlamaq istəyir", - deyir politoloq əlavə edib.

P.İSMAYILOV

ABS Tbilisi hadisələrindən niyə narahatdır?

Gürcüstan parlamenti ciddi müzakirələrə və etirazlara baxmayaraq, "Xarici təsirin şəffaflığı haqqında" qanun layihəsini birinci oxunuşda qəbul edib. Parlamentin 83 deputatı qanun layihəsinin lehinə səs verib.

Müxalifət səsvərmədə iştirak etməyib. Gürcüstan parlamentindəki müxalifət deputatları səsvərmədən əvvəl zalda ayrıca iclas keçirməyə

cəhd göstəriblər. Buna görə parlamentin sədri Şalva Papuaşvili iclasda fasilə elan edib. Daha sonra müxalif partiyalarının bir neçə üzvü zalda çıxarıldı.

Parlamentin daxilində olduğu kimi, çölündə də gərginlik yaşanır. Belə ki, qanun layihəsinə etiraz olaraq başlayan aksiyalar davam edir. Saxlanılanlar və yaralananlar var.

Qanun layihəsi daha iki oxunuşda qəbul olunmalıdır. Layihə üçüncü oxunuşda qəbul edildikdən sonra təsdiqlənmək üçün Gürcüstan prezidenti-nə göndəriləcək.

Qanun layihəsinin gerçək mahiyyəti

Ötən il kəskin etirazlar səbəbindən müzakirələri dayandırılan və gündəlikdən çıxarılan qanun layihəsi parlamentə hakim "Gürcü Arzusu-Demokratik Gürcüstan" Partiyası tərəfindən təqdim olunub. Bəs ötən il olduğu kimi, yenidən Tbilisini çalxalayan qanun layihəsinin gerçək mahiyyəti nədən ibarətdir? "Xarici təsirlərin şəffaflığı haqqında" qanun layihəsinə əsasən, illik gəlirinin 20 faizdən çoxunu xarici dövlətlərdən, Gürcüstan vətəndaşı olmayan qurum və şəxslərdən əldə edən və dövlət tərəfindən təsis ediləməyən media orqanları və QHT-lər Gürcüstandakı "xarici gücün maraqlarını güdən təşkilat" kimi reyestrə daxil ediləcək. Qanun layihəsinə verilən izahata görə, xarici dövlətlərin maraqlarını güdən təşkilat anlayışını təqdim etmək və müvafiq olaraq bu qurumların qeydiyyatına başlamaq lazımdır. Həmçinin qeyd edilir ki, qanunvericilik aktı yalnız məlumat məqsədinə xidmət edir və xarici maraqların dirijoru kimi tanınacaq təşkilatların fəaliyyətini məhdudlaşdırmayacaq.

Reyestrə daxil olan isə maliyyə sanksiyaları gözləyir. Lakin onun normaları fiziki şəxslərə şamil edilməyəcək.

Gəlirlərinin 20 faizdən çoxu xaricdən gələn qeyri-kommersiya hüquqi şəxslər və mətbuat orqanları qanunun təsir dairəsində olacaqlar. Belə təşkilatlar hər ilin yanvar ayında Ədliyyə Nazirliyinə xərcləri haqqında bəyannamə təqdim etməlidirlər. Bu öhdəliyi yerinə yetirməsələr, 25 min lari (tax-

minən 9,3 min dollar) məbləğində cərimələnəcəklər. Cərimədən sonra belə bəyannamə təqdim edilməzsə, bəyannamənin vaxtı keçmiş hər ay üçün 20 min lari (taxminən 7,4 min dollar) tutulacaq.

minən 9,3 min dollar) məbləğində cərimələnəcəklər. Cərimədən sonra belə bəyannamə təqdim edilməzsə, bəyannamənin vaxtı keçmiş hər ay üçün 20 min lari (taxminən 7,4 min dollar) tutulacaq.

lət/büdcə təşkilatları 2,8 milyard lariyə yaxın xarici qrant alıblar. Gürcüstanın 2023-cü il üçün dövlət büdcəsinə əsasən, müxtəlif tədbirlər 279 milyon 550 min lari məbləğində xarici qrant hesabına maliyyələşdirilib. Bundan 168 milyon 650 min lari beynəlxalq təşkilatlardan, 7 milyon 600 min lari isə xarici dövlətlərin hökumətlərindən alınan qrantlardır (1 Gürcüstan laris 0,38 ABŞ dollarına bərabərdir).

Rəsmi Tbilisi üçün qanunun qəbulu niyə şərtidir?

Bəs böyük etirazlar doğuran qanunun qəbulunda ısrarlı yanaşma sərgiləməyə rəsmi Tbilisini nə vadar edir? Hakim dairələr öz mövqelərini Gürcüstanın milli maraqlarının qorunmasının zəruriliyi ilə əlaqələndirirlər. Kiçik, beş milyonluq Gürcüstanda Qərb qrantları alan qeyri-hökumət təşkilatlarının sayı əhəmiyyətli dərəcədə artaraq 10 minə çatıb. "Gürcüstan online" nəşrinin məlumatına əsasən, ABS və Avropadan gələn pullarla QHT-lər çoxsaylı sosial və siyasi problemləri həll edirlər. QHT-lər əsas maliyyə dəstəyini bir çox beynəlxalq təşkilatdan alırlar. Ən böyük donorlara aşağıdakılar daxildir: Core Sorusun "Açıq Cəmiyyət" Fondu, "Demokratiyanı Dəstəkləyən Avropa Fondu", Amerikanın "Milli Demokratiya İnstitutu" və "Demokratiyanı Dəstəkləyən Milli Fond" (USAID və NED), Almaniya təsisatları - "Konrad Adenauer Fondu", "Fridrix Ebert Fondu", "Henri Bell Fondu", "AyREKS" beynəlxalq qeyri-kommersiya təşkilatı, "Emnesti Interneşnl". Sorusun "Açıq

Cəmiyyət" Fondu Gürcüstanda 1994-cü ildən fəaliyyət göstərir və o vaxtdan ölkəyə 100 milyon dollardan çox vəsait yönəldib. 2023-cü ildə

"Avropa naminə Vahid Gürcüstan" layihəsi başlayıb. Məqsəd Gürcüstanın Avropa İttifaqına inteqrasiyasını təşviq etməkdir. Layihənin təşəbbüskarları Konrad Adenauer Fondu (KAS), "Gürcüstan Açıq Cəmiyyəti" Fondu (OSGF), İqtisadi Siyasət Araşdırmaları Mərkəzi (EPRC) və Azad Jurnalistlər Evidir (IJH). Layihənin maliyyələşdirilməsi üçün 33 ay ərzində 3 milyon avroya yaxın vəsait ayrılıb.

Təbii ki, musiqi onu sifariş verən istəyinə uyğun çalınır. Qərbdən maliyyəyə əsasən subyektlər fəaliyyətlərini bəli mərkəzlərdən aldıkları tezislərə uyğun qurmaq məcburiyyətindədirlər. Əks təqdirdə maliyyə qaynağından məhrum qala bilərlər. Qərbdən gələn tezislər isə bir qayda olaraq ölkə hakimiyyətinin strateji kursunu ignor edir, cəmiyyətdə parçalanmaya yol açır. Milli maraqlara təhdidlər yaranmasının fərqi olan hakimiyyət də məsuliyyətini başa düşərək Gürcüstan cəmiyyətinə könər təsirləri minimallaşdırmağa çalışır.

ABS başda olmaqla kollektiv Qərb öz modelinə qarşı?

Bu günlərdə Qərbdən Gürcüstanı ardıcıl şəkildə təzyiqlər gəlməkdədir. Bu ölkəyə qanunun qəbul ediləcəyi təqdirdə Avropa İttifaqına gedən yolu nəfəşləndirəcəyi ilə bağlı xəbərdarlıqlar edilir. Məsələn, BMT-nin İnsan Haqları ofisi Gürcüstan hökumətini "Xarici təsirlərin şəffaflığı haqqında" qanun layihəsinin qəbul etməməyə çağırıb. Təşkilatın "X" platformasındakı paylaşımında bu qanun layihəsinin geri çəkməyə çağırış əks olunub. "Bu, söz və birləşmək əzəliyinə ciddi təhdid təşkil edir", - deyərək paylaşımında bildirilib.

Tbilisidə baş verənlərə daha çox "narahatlıq" isə Qərb koalisiyasının başında dayanan ABS sərgiləyir. ABS Dövlət Departamentinin sözcüsü Metyu Miller qanun layihəsinin Gürcüstanı Avropa yolundan uzaqlaşdıracağından və vətəndaşların həyatını yaxşılaşdırmaq üçün vətəndaş cəmiyyəti təşkilatlarına zərər verəcəyindən çox narahat olduqlarını

bildirib: "Biz Gürcüstan hökumətini Avropa İttifaqının istəklərinə əməl etməyə çağırıraq", - deyərək ABS rəsmisi bildirib.

Hətta NATO-nun Baş katibi Yens Stoltenberg də narazılığını ifadə edib. O, sənəd layihəsinin yenidən qanunverici orqana təqdim edilməsinə qarşı çıxdığını, bunun Gürcüstanda demokratik təsisatların güclənməsinə qarşı bir addım olduğunu dilə gətirib. Baş katib deyib ki, Gürcüstan NATO və Avropa İttifaqına yaxınlaşmaq üçün islahatlar üzərində işləməlidir.

ABS-in Tbilisi hadisələrinə belə "narahatlıq" ifadə etməsinin məntiqi başa düşülmür. Qeyd edək ki, oxşar qanun Gürcüstandan əvvəl digər ölkələrdə, o cümlədən də ABS-da qüvvəyə minib. Xarici Agentlərin Qeydiyyatı Aktı (Foreign Agents Registration Act, FARA) okeanın o tayında 1938-ci ildə qəbul olunub və sonrakı illərdə düzə-

lişlərlə qadağa dairəsi əhəmiyyətli dərəcədə azaldılıb. ABS-da xarici agentlərin reyestrinə ilk növbədə başqa dövlətin maraqları üçün lobbiçilik edən təşkilatlar və şəxslər daxil edilir.

Eyni zamanda, verilən açıqlamalarda bildirilir ki, Gürcüstan sözügedən qanun layihəsinin hazırlayarkən Qərb modelini əsas götürüb. Hakim "Gürcü Arzusu" partiyasının rəsmiləri qanun layihəsinin ABS-in "Xarici Agentlərin Qeydiyyatı Aktı" (FARA) modeli əsasında hazırlandığını bildiriblər. Bəs ABS-in etirazları nə ilə bağlıdır? Nə üçün bu ölkə rəsmi Tbilisinin ünvanına xəbərdarlıq göndərir? Belə çıxır ki, ABS başda olmaqla kollektiv Qərb "Avropa qanunu"na qarşı çıxır. Niyə Qərbə olar, Gürcüstanı yox? O qonaq hasil olur ki, Qərb Gürcüstanda demokratiyanın çiçəklənməsi sarıdan deyil, sadəcə bu ölkə üzərində təsir dairəsinin məhdudlaşmasından narahatdır...

Mübariz FEYİZLİ

"Beşinci kolon" a verilən yeni tapşırıq

Azərbaycandakı redukil müxalifət düşərgəsinin təmsilçilərinin sosial şəbəkə sərgüzeştəri bitib-tükənmiş. Real siyasi mübarizə meydanında sivil qaydada fəaliyyət sərgiləməyə cəsarətləri çatmayan,

cəmiyyətin müxtəlif təbəqələri tərəfindən ignor ediləcəklərini yaxşı anlayaraq reduküllər son vaxtlarda müxtəlif sosial şəbəkə platformalarında fəallaşmışlar. Əlbəttə, hansısa sərəməli bir təklifin, ümum-

milli ideyanın irəli sürülməsindən söhbət gədməz. Çünki, bir tərəfdən, reduküllərdə intellektual potensial, analitik təhəllil aparmaq və optimal proqnozlar vermək səriştəsi yerli-dibli yoxdur. Digər

tərəfdən, onların məqsədləri ilə ölkənin, xalqın milli maraqları, indiki çətin geosiyasi reallıqlar fonunda müəyyən edilən hədəflərimiz arasında hansısa bir bağlılıq yoxdur. Redukülləri bir araya gətirən sırf

korporativ istəklərdir. Onlar məhdud maraqlarının təmin olunmasının yeganə mənbəyi qismində Azərbaycanı düşmənin münasibətə bəsləyən ayrı-ayrı Qərb dairələrinin qrantlarını görürlər.

Reduküllərin 5 aprel görüşü ərəfəsində fəallaşmaları təsadüfdür mü?

Zaman-zaman redukil düşərgə təmsilçilərinin Soros Fondu, Milli Demokratiya İnstitutu, Demokratiyanı Dəstəkləyən Milli Fond (USAID, NED) və digər Avropa təsisatları ilə sıx əlaqələri üzə çıxıb. Bu qurumlar ayrı-ayrı yaxın və uzaq ölkələrə "rəngli inqilablar" bəhanəsi ilə dağıntılar, səfəllət gətirib. Belə ssenarilər Azərbaycan üçün də hazırlanmışdı və həmin planlarda reduküllər müxtəlif rollar almışdılar. Zamanında Bakı küçələrində sosial şəbəkələr üzərindən idarə olunan yürüş-mitinglərə milyonlarla ABS dollarının xərcləndiyi barədə məlumatlar hələ də yaddaşlardan silinməyib. O pulların böyük hissəsi Əli Kərimlinin nəzarəti altında reduküllər arasında bölüşdürüldü və Qərbə saxta hesabatlar hazırlanıb ötürüldü.

Qərbin bədnam dairələri ilə milli satqınlar ordusunun - "Beşinci kolon"

təmsilçilərinin çirkin işbirliyi uzun illərdə davam edir. Həmin dairələr Azərbaycanın uğurlarını, möhtəşəm qələbələrini şərtləndirən fundamental dayanaqları - cəmiyyətdəki sabitliyi, milli həmrəyliyi hansı yollarla zədələməyə çalışır və bunun üçün vəsaitlər yönəltməyə xüsusi göstərmirlər. İşi-gücü bəlli olmayan reduküllər də qrantlar müqabilində milli maraqlarımızla daban-dabana ziddiyyət təşkil edən Qərb tezislərini qəbul etməyə məmnuniyyətlə razılıq verirlər. Aprelin 5-də Brüsseldə ABS, Avropa İttifaqı və Ermənistan rəsmiləri arasında baş tutan üçtərəfli görüşdən dərhal sonra reduküllərin sosial şəbəkələrdə fəallaşmaları və qəfildən "seçki mitinqi" anonsu etmələri ikrah doğuran Qərb dairələri - "Beşinci kolon" işbirliyinin real təzahürüdür. Bəhs olunan görüşün Azərbaycan əleyhinə yönəldiyi bəllidir. Bu günlərdə

həmin görüşün gizli məqamları üzə çıxdı. Məlum oldu ki, üçlü itifaq ölkəmizə qarşı yönələn hərbi əməkdaşlıq barədə

Hədəf cəmiyyətdir

Hazırda Azərbaycanda mitinq keçirməyə hansısa bir sosial sifariş yoxdur. Hökuməti və cəmiyyətimizi, rəngarəng siyasi konfiqurasiyada yer alan təsisatları ümummilli məqsədlər qayğılandırır. Fəaliyyət sferaları genişdir və hər kəsin görcəyi çox iş var. İndi hansı zəmanədir ki, mitinqlərlə problemlər həll olunsun?

Anonsu edilən kütləvi aksiyaya "seçki mitinqi" adının verilməsi də absurdur. Reduküllərin seçkilərə münasibətini cari ilin əvvəlində gördük. Özüni siyasi partiya adlandıran AXCP-nin seçkilərdən kənar qalması, marafona qoşulmağa

razılığa gəliblər və bununla bağlı sənəd imzalayıblar. Belə zərərli fəaliyyətlə paralel şəkildə Azərbaycana qarşı "qara piar" təbliğatı da işə salınıb. Bununla bağlı Azərbaycandakı "Beşinci kolon"

cəsarət etməsi utancvericidir. Hər hansı siyasi partiyanın fəaliyyətinin səmərəliliyi məhz seçkilərdə üzə çıxır. Çox doğru olaraq seçkilər liderlərin, siyasi partiyaların fəaliyyətlərinin barometri kimi də səciyyələndirilir. Seçkilərdə məhz fəaliyyətləri ilə cəmiyyətdə konsensus yaranan siyasi təsisatların nümayəndələri fərqlənirlər, qalib olurlar. Məgər belə fəaliyyəti Əli Kərimliyə və onun çiyin-dəşlərinə şamil etmək olarmı? Cavab qısa və qətidir: Əsla! Onların əməlləri bir qayda olaraq ölkədə qarşıdurma, xaos yaratmağa hesablanır ki, bu da cəmiyyət tərəfindən təkəllülə qarşılanır.

Təbii ki, reduküllər Azərbaycan xalqının onlara mənfi münasibət bəsləməsinin, çağırışlarının arxasına getməməsi-

təmsilçilərinə də tapşırıqlar verilib. Anonsu edilən "seçki mitinqi" indiki həssas məqamda ölkədəki daxili sabitliyə xələf gətirməyə, cəmiyyətdə ümid-sizlik ovqatı yaratmağa hesablanır.

nin fərqiçindədirlər və bunun da hirsini, hikkəsini tökməyə ünvan axtırlar. Ünvan isə elə cəmiyyətimizdir, xalqdır. AXCP indi də antimillilə ünsürləri rədd edən, onların "mitinq" çağırışına məhəl qoymayan və ciddiyyə almayan xalqı hədəf seçməyə, təhqiramiz kampaniya aparmağa başlayıb. Əli Kərimli, Fuad Qəhrəmanlı, Qənimət Zahid kimiləri xalqı "cahil kütlə" adlandıran, öz uğursuzluqlarını cəmiyyətdə axtarmaqla diqqəti yayındırmağa çalışırlar. Deyə bilirik ki, bu gün Azərbaycan cəmiyyəti ilə reduküllər arasında bir uçurum var. Onlar antimillilə fəaliyyətlərini davam etdirərkən bu uçurum daha da dərinləşir...

Mübariz ABDULLAYEV

Ekranlarımızın “qayınana”sı...

Onu ekranlarda gördüyümüz andan etibarən üzümüzə istər-istəməz bir təbəssüm yaranır. Hər birimizin yaddaşında Azərbaycan teatr və kino sənəsinin xüsusi istedadı, özəvsiz obrazları ilə yadda qalıb. Oynadığı epizodik rol ilə belə tamaşaçıya böyük sənətkar sevgi yaranan bir vasitə idi. Söhbət Xalq artisti Nəsimə Zeynalovadan gedir. İstedadlı aktrisanın yaratdığı bütün obrazlar təkrarlanmazdır. Bu böyük sənətkarın oynadığı rol hər kimsə yeni-dən oynamağa yalnız belə əvvəlki effekti verməyəcək, üzlərdə əvvəlki təbəssümü yaranmayacaq... Xüsusən də “Qayınana” filmindəki Cənab xala orazi Nəsimə xanımın kinə fəaliyyətindəki ən cəlbedici rolu hesab olunur. Bu gerçəyi bütün aktrisalar bildiyi üçün, heç vaxt

Nəsimə xanımın yaratdığı, öz imzasını qoyduğu obrazı yenidən canlandırmağa cəhd belə etməyiblər.

Bu gün N.Zeynalovanın anadan olmasından 108 il ötür. Yaradıcılığının mayası gülüş və musiqi ilə yoxulmuş aktrisa orta məktəbdən rəqqaslıq etmiş, milli oyun havalarının mürəkkəb və lirik incəliklərinə yiyələnmişdi. 1932-ci ildə Rza Təhmasibin dram dərnəyinə üzv olub. 1937-ci ildə Bakıda, 1934-cü ildən Kolxoz və Sovxoz Teatrında aktrisa işləməyə başlayıb. Bu teatr Bakıda truppaya toplayır, özünü repertuar qurur, aprel ayından başlayaraq kənd təsərrüfatının qızgın çağında rayonlara gedib tamaşalar oynayırdı. Bir il burada aktrisalığ edən Nəsimə xanım 4 aprel 1938-ci ildə yenicə yaranan Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrının truppasına birinci dərəcəli aktrisa kimi işə götürülüb. Həmin il Bakı Teatr Məktəbinə daxil olaraq aktyorluq təhsili alıb.

Geniş diapazona, olvan xarakter xüsusiyyətlərinə, təbii humor gücünə malik Nəsimə Zeynalovaya tale əsl səhna ustası üçün lazım olan bütün keyfiyyətləri bəxş etmişdi. Onun bərəsində danışmaq, musiqili teatrımızdan söhbət açmaq deməkdir. Ömrünü Musiqili Komediya Teatrı ilə bağlayan aktrisa Azərbaycan klassik operetallarının tamaşalarında Gülpəri, Cahan xala, Sənəm (“Ər və arvad”, “Arşın mal alan” və “Məşədi İbad”, Üzeyir bəy Hacıbəyli), Mələk xanım və Kələk xanım (“Əlli yaşında cavan”, Zülfüqar bəy Hacıbəyov) kimi xarakterik səhna obrazlarında çıxış edib.

Nəsimə Zeynalovanın yaradıcılığının ən

Nəsimə Zeynalovanın doğum günüdür

parlaq dövrü isə çağdaş bəstəkarların müasir mövzusu musiqili komediya əsərlərinin tamaşalarındakı bir-birindən fərqlənən komik personajların ifası ilə bağlıdır. Onun uzun illər gənclik ilhamı ilə canlandırdığı bir-birini bənzəməyən parlaq obrazlar səhnamızın qiymətli inciləridir. Xüsusilə, Cənab xala, Nargilə, Züleyxa rolları zəngin ifadə vasitələri, yumorun milliliyi, təbii reallığı ilə səhnamızın nadir inciləri sırasında durur. Azərbaycan televiziya-sında onlarla yumoristik səhnelərdə, teleatamaşalarda, intermedialarda çıxış etmiş Nəsimə Zeynalova həmçinin Cəfər Cabbarlı adına “Azərbaycanfilm”-in çoxlu ekran əsərlərinə çəkilib. Kino obrazları içərisində Fatmanış (“Ögey ana”), Telli (“Böyük dayaq”), Züleyxa (“Ulduz”), Cənab xala (“Qayınana”), Gülsüm (“Molla Fətəlinin sərgüzəşti”), Əsli xala (“Bəy oğurlamış”) rolları daha canlı və daha şöhrətlidir.

Görkəmli aktrisanın bədii filmlərdə yaratdığı bir sıra obraz “Azərbaycanfilm” kinostudiyasının qızıl fonduna daxil edilib. Azərbaycanın Xalq artisti, müxtəlif dövlət mükafatlarına layiq görülmüş Nəsimə Zeynalova üçün ən böyük mükafat isə tamaşaçı sevinci, tamaşaçı alışı və tamaşaçı sevgisi idi. Onun qazandığı bu alışı və sevgi əbədidir, tükenməzdir...

Yeganə BAYRAMOVA

Gözləməklə keçən ömür

Dino Bussatinin “Tatar çölü” romanı haqqında

əvvəli ötən sayımızda Bastiani cəngəlvorləri

kraldan, dövlətdən ötrü nə qədər canfəşanlıq eləsələr də, kral da, dövlət də onları çoxdan unudub. Rəhbərlik uzun illərdi çöldən təhlükə gözləyir, bu səbəbdən qarnizonun yarımbarı ixtisara salınmasına göstəriş verir.

Yaşadığı, sağlam olduğu müddətdə ən qorxacaq insan da canı üçün ən böyük təhlükəni - əcəlini beləcə unudur, elə yaşayır, elə davranır, elə bil heç vaxt ölməyəcək...

Artıq dörd ildən bəri qalada qulluq eləyən leytenant Droqo şəhərdə məzuniyyətdə olduğu müddətdə fürsəti əldən qaçırmayıb generalın qəbuluna düşür, qaladan geri çağırılan sırasına özünü də saldırmaq istəyir. Fəqət heç gözləmədiyi halda general buna razılıq vermir, deyir ki, yalnız uzun illərdən bəri qalada xidmət göstərən hərbi qulluqlar azad olunacaq. Burasını da deyək ki, Bastiani qalasında bir il qulluq keçən şəxs iki il xidmət göstərmiş sayılır.

Dörd ildən sonra götürüldüyü məzuniyyət leytenant Droqoya nəinki sevinc gətirir, tam tərsinə, onu xeyli pərişan eləyir. Mülki həyatla, şəhər mühitiylə onun bağları çoxdan qırılıb. Bir zamanlar oğlu evə dönməyincə gözüne yuxu gətməyən anası onun qayğısına qalmaqı yadırgayıb. Qardaşlarının hərsi bir diyarda özü üçün ömür-gün sürməkdədir. Dostlar arvad-uşaq yiyəsi olub, hərsi öz işində-gücündədir, daha ona əvvəlkitekmə vaxt ayırmaq, diqqət göstərmək imkanları, həvəsləri yoxdur. Dostunun bacısı - keçmiş sevgilisi də ondan çoxdan soyuyub, nə zamansa ömürlük bir yerdə olmağı arzuləsalar da, indi onlar danışmağa söz tapmırlar, gözlərini bir-birindən qaçırlar, hər ikisi söhbətə tez bitirib zorakı ünsiyyətə qurtulmağa çalışır.

Bir sözlə, leytenant Droqo öz şəhərində, öz evində artıq adama çevrilib, öz cənnətində daha ona yer qalmayıb. Uzaq illərdə uzaq ellərdə əsgərlik çəkmiş kişilər xatırlayırlar - adam məzuniyyətdə gələndə doğma evində, əzizlərinin arasında özünü qonaq kimi hiss eləyirdi...

Covanninin könüllülər tərməsinə, cəhənnəm sürgününə qayıtmaqdan özge yolu qalmayıb. Buradakı otağı, çarpayısı inadla leytenantın yolunu gözləyir. Burada Droqo yad-yabançı deyil, ev yiyəsidir, qalada onu artıq, gərəksiz adam saymırlar. Fəqət dostluq, doğma ilqanlayışı qaladakı həyat tərzinə yadır. Burada hər kəs eyni təhlükənin itizərində olsa da, hamı eyni qorxu altında yaşasa da, heç kim heç kəmin dostu-döğməsi, simsarı deyil. Əkiz talelər, bənzər ümidlər, ümumi qorxu onları nəinki birləşdirir, tam tərsinə, ayırır, çünki heç kim ümidini, qorxusunu başqasıyla bölüşmür, hamı öz içində çəkir. Hər kəs hamı üçün yəşəmalyəkən hamı özü üçün güzəran sürür. Bəzilər arasında quru nəzakət öz qəlbini başqasına açmaqdan çox özünü başqalarının gizlətməyə xidmət göstərir.

İllər ötəndən sonra Droqo anlayır ki, insan öz təkliyinin sərhədini aşsa bilməz, hər kəs dərđini, ağrısını tək çəkir, ən doğma adamın belə dərđindən, ağrısından birçə almaq olmur. Ana övladının azarını sevmə-sevə, sevinmə-sevino canna hopdurur, ancaq mədi-fiziki dünya elə qurulub ki, bu, mümkün deyil. Droqo bunu anlayanda öz içində bir az da sinir, onun bədəni - onu başqalarından gizləyən bu bəla Bastiani qalasında bir az da çox bənzəyir.

Günün birində paqon yoldaşı leytenant Simeoni Droqoya sırı açır: Tatar çöldən insan qaraltıları görünür, onlar orada nəso mübhəm bir işlə məşğuldurlar. Covanni onun durbiniylə baxanda yoldaşının ciddi danışdığına inanır. Bu görüntülərdən niyə başqalarının da xəbər tutmadığını soruşanda Simeoni deyir ki, qalada heç kəmin belə güclü binoklu yoxdur. Başqa sözlə, kim təhlükəni daha yaxından duyursa, ocağdan daha çox qorxursa, onun “antennası” təhdid siqnalını daha yaxşı tutur. Dostlar gördüklərinə cürbəcür yozum verirlər, Simeoni şimal ölkəsinin səh-rada yol çəkdiyinə əmin olduğunu söyləyir. Əgər yol çəkirlərsə, demək, hü-cuma hazırlanırlar.

Məsələdən xəbər tutan rəhbərlik qaladakı optik cihazların yığılması əmrini verir. Daha sonra bəlli olur ki, bu göstəriş qala komendantından yox, səh-rədəki komandanlıqdan gəlib. İlk baxışdan xəyanət aktına bənzərsə də, gömrünür, komandanlıq hom qalada ümid-lənmənin qarşısını almaq, həyəcanın dozasını azaltmaq, həm də qarnizonda ki ixtisarla bağlı çəpəki suallarla üz-lənməmək məqsədi güdüb.

Bundan sonra da Droqo səhrada gündüzlər cürbəcür kölgələr, qaraltılar, gecələr işarən tonqallar görür. Şəyie yayılır ki, tezliklə müharibə başlanacaq. Qala divarları arasında yenidən qaynasma, ümidlənmə, həyəcan baş qaldırır. Yədəllilərin çöldə on beş ildən bəri çəkdiyi yol artıq Bastiani qalasına xeyli yaxınlaşıb. Qala isə zaman keç-

dikə bir az da boşalır, qarnizonda yenidən ixtisar aparılır, generalar bu savaşa məbdinə günü-gündən daha da la-qeyd münasibət bəsləyirlər.

Artıq kapitan rütbəsinə yetişmiş Droqo illər sonra yenə bir aylıq məzuniyyət götürüb şəhərə gedir. Bu gedişində anasının otağı boşalıb, qardaşlarından xəbər yoxdur, dostlarının ünvanı bəlli deyil. Doğma şəhərdə bir tanış üz tapa bilməyən Droqo burada yalnız on beş gün duruş qəyub bilir, məzuniyyətini yarımçıq qoyub Bastiani qalasına qayıdır.

Bu minvalla yenə də illər keçir, qalada nəsillər bir-birini əvəzləyir, fəqət gözlənti azalmır, qorxu səngimdir. Droqonun dostu Simeoni qalının komendantı təyin olunur, Covanni qarnizonun ikinci əlavə mərtəbəsinə yüksəlir. Artıq Droqo əlli yaş adlayıb, qalada xidmət çəkdiyi otuz il keçib. Onun saqları çallaşmış, canı sözüne baxmır, ancaq hələ də gözləməyindən qalmır, qəhrəman olmaq şansını zamana güzəştə gətmək istəmir.

Bir gün qalının ətrafındakı təpənin üstündə atını saxlayanda aşağıdan gələn ümid, həvəs dolu bir gənc leytenant onu hərbə qaydadada salamlayır. Bir vaxt həmin yerdə leytenant Droqo özü də bir kapitanı salamlamışdı. İndi tarix təkrar olunur. Nəsillər, yerlər dəyişir, di gəl, ümid, həvəs azalmır, qorxu, həyəcan səngimdir, gözlər yollardan yığılmır.

Günlərin bir günündə düşmən doğrudan qapıya dərənir, şücaət məqamı yetişir, qəhrəmanlıq meydanı açılır. Fəqət Covanni Droqo artıq gövdəsini çəkib apara bilmir. Simeoni onu evinə yollamaq üçün dilo tutur, ancaq Droqo inadından heç cür əl çəkmir, qaladan ayrılmıq istəmir. Axı Covanni ömrü boyu bu məqamı gözləyib, indi nə o, şansına tüpürüb aradan çıxıns!

Dost kimi sözü ötməyəndə komendant rəsmiyyətə keçir, Covanniye qalının tərək eləmək əmrini verir, açıq bildirir ki, onu bu ağır məqamda xəstə zabıt gərəkməyib, üstəlik, dostunu qalada saxlamağa rəis çətin zamanda çiyinə artıq məsuliyyəti götürmüş olur. Qalaya əlavə qüvvələr göndərilir, Simeoni Droqonun boşaldığı otaqda yüksək dö-yüş qabiliyyətlili üç igid, gənc zabıtə yer saldıracaq.

Droqo əmrə boyun əyməyə məcbur olur. Onun artıq əldən düşmüşü, müqavimət gücünü itirmiş cismi alınmaqda olan qala kimidir. Otuz ildən çox yoluna göz dikdiyi düşmən qapını kəsdirib, ancaq onun vuruşmağa gücü qalmayıb, xəstə canı kərpic-kərpic sökülür.

Çox güman, barbarların hücumu burada rəmzi mənə daşıyır, bir növ xəstə təxəyyül, illüziya məhsuludur. Əslində isə söhbət baş qəhrəmanın illər uzunu qoruduğu qalının - qabığı çatlamış gövdəsinin ölümcül virusların başqına uğramasından gedir. Bu müddətdə orqanizmin bütün gücünü səfərbər etməklə, onu bir qarnizon kimi ayıq-sayıq saxlamaqla bədən qəddini dik tutub. Fəqət artıq möhlət bitib, əcəl ləşkəri cana darışıb, qala keşikçiləri əldən düşüb, məhşər zamanı gəlib.

Bələ görürür ki, Covanninin indiyəcən ümidli, həsrətli, həyəcanla gözlədiyi elə öz qiyamətli - ölümlü, ocalıymış. Onun keşiyində durduğu qala öz bədəni, fani cismiymiş. Onun qorxusu ölümlü qorxusu, onun intizarı ölümlü intizarıymış. İllərlə yolunu gözlədiyi düşmən onun ən yaxın dostuydu, demə, onun ruhunu bu divarı soluxmuş, bünövrəsi laxlamış, havası-suyu çürümüş qaladan qurtaracaqmış! Deməyənsən, hər əcəl ağrınsı bir müqəddəs savaş, hər ölüm bir şəhidlikmiş!

Bizim üstündə yuva qurduğumuz, quru daşından-torpağından ötrü baş yarıdığımız, bir-birimizə güllə ata-ata keşiyini çəkdiyimiz Yer adlı planet də kainatın ucqarına atılmış, sonsuz boşluqda öz başına dolanan, onu hər an külə döndərə biləsi Günəşə hom ümidlə, hom qorxuyla səcdə qılan bir qürbət qalasıdır. Bayronun dediyi kimi, Qabil tərəməsi bu qalaya sürgün olunub. Bəşəriyyət öz cənnətindən ayrı düşüb; o qədər ayrı düşüb ki, ara-sıra ora qayıtmaq imkanı olanda da cənnət onu dərxdirdir.

Fələyin dayırmanı ömrümüzü zərər-zərə, kismizdəki zamanı saniyə-saniyə üyütsə də, qorxu-həyəcan dolu bu qalada boşuna tək döyməkdən, boyunduruq daşımaqdan, gəco-gündüz intizarla əcalimizə gözləməkdən, sonumuz can atmaqdan doymuruq. Biz xoş günlər, şöhrət, zəfər, əbədiyyət xiffəti çəkməkdəyken xəbərimiz belə yoxdur ki, həsrətli gözlədiyimiz öz axırımız, doğma ölümlümüzdür...

Bussatinin “Tatar çölü” romanı yaza-yaza-yaza-gördüyü yuxuların, mənə, toxmanın belə, bu sənə yozmaq olar.

F. Uğurlu

Fransaya növbəti dəfə qapını göstərdilər

Son vaxtlarda Afrikanın ayrı-ayrı ölkələrindən, dənizə qayıranlar Fransanın yeni kolonializm siyasətinə kəskin hal alaraq etirazlarla bağlı yeni-yeni mətbərlər gəlir. Zaman dəyişsə də, bu ölkənin müstəmləkəçilik siyasətinin son dərəcə irticaçı mahiyyəti dəyişmiş, sümürməçilik, sərvtərlərin talanması, qul əməyindən is-

tifadə edilməsi, kasıb ölkələrə iqtisadi təzyiqlərin artırılması, onların bahalı borc bataqlığına salınması, xalqların milli-mənəvi dəyərlərinin gətirdikə daha eybəcər formada aşağılanması, müxtəlif yollarla milli dövlətlərə təzyiqlər göstərilməsi kimi yeni kolonializm təzahürləri davam etdirilir. Təbii ki, bütün bunlar da yerli ic-

mələrdə və milli dövlətlərdə kəskin reaksiyalar doğurur və etirazlarla qarşılanır. Bu günlərdə Fransa ilə bağlı daha bir utancverici xəbər Burkina-Fasodan gəlib. Verilən məlumata görə, Burkina-Faso Xarici İşlər Nazirliyi öz fransız diplomatı təxribatçı fəaliyyətinə görə “persona non-grata” elan edib.

Fransanın pis ənənəsi

“France-Presse” agentliyinin məlumatına görə, bu barədə Fransanın Uaqudukdakı səfirliyinə daxil olan notada deyilir. Notaya əsasən, fransalı diplomatlar 48 saat ərzində Burkina-Faso ərazisini tərək etmədirlər. Üç diplomatdan ikisi siyasi məsləhətçi olub.

“Ölkələrin suveren hüquqlarına hörmət etmədən səfirlikləri vasitəsilə casusluq və digər qanunsuzluqlara yol verən dövlət strukturları növbəti dəfə Fransanın imicinə xələf gətirən beynəlxalq qalmaqla üzölüşürlər”. Bu barədə dövrü olaraq silsilə yazı-larla çıxış edən “Observer Online”-nin 18 aprel 2024-cü il tarixində yayımladığı “Fransaya növbəti dəfə qapını göstərdilər” başlıqlı məqaləsində də qeyd edilib.

Bələ görürür ki, Fransanın xarici siyasətində diplomatik korpus təmsilçilərinin yerləşdikləri ölkələrdə gizli casusluq fəaliyyəti göstərmələri pis ənənə halını alıb. Əlbəttə, fransalı diplomatların ölkələri üçün başsağlıq gətirən bir cür çirkin fəaliyyətləri özbaşına həyata keçirdikləri niyyət-mək sadələşdirmə olardı. Diplomatiya yeni təyinat yerlərinə yola salınarkən siyasi rəhbərlik tərəfindən müvafiq qaydada təlimatlandırılırlar. O qənaət hasil olur ki, fransalı diplomatlara ikili vəzifə həvalə edilir. Onlar həm rəsmi missiya yerinə yetirir, həm də yerləşdikləri ölkələrdə milli dövlətlərin strateji kursu və digər mühüm məsələlərə bağlı köşfiyyət məlumat-

ları toplayaraq onları ötürürlər. Bu günlərdə Fransanın müvafiq dairələri, o cümlədən də Xarici İşlər Nazirliyi ölkənin imicinə qorumaq naminə dərindən-qabıqdan çıxırlar. Burkina-Fasodan gələn məlumat yayılan kimi, rəsmi Paris əzintün təbliğat rəportlarını dərhal işə salıb. “France 24” kanalı utancverici məlumatın mürəkkəbi qurumamış E.Makron iqtidarının təkzib xəbərini yaymağa tələsib. Kanal bildirir ki, rəsmi Paris diplomatların qeyd olunan ölkədən qovulmasını əsassız hesab edir. “Burkina rəsmilərinin bu qərarının heç bir hüquqi əsası yox idi, biz ancaq təəssüf hissi keçiririk”, - deyə kanala danışan Fransa Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü Kristof Lemuan ölkəsinə təmizə çıxarmaq istəyib.

Ancaq Fransa hakimiyyətinin təsir dairəsində olan təbliğat məsininin və ölkə rəsmilərinin canfəşanlığının heç bir önemi yoxdur. Od olmayan yerdən tüstü çıxırmaz. Həm də son olay Fransalı diplomatların müxtəlif ölkələrdə gizli casusluq fəaliyyəti həyata keçirmələrinə aid yeganə fakt deyil. Ötən ilin dekabrında da Burkina-Fasoda oxsar hadisə baş vermişdi. Bələ ki, dekabrın 1-də Burkina-Fasoda diplomatik pasportlara malik dörd fransalı casusluqda şübhəli bilinən saxlanılmışdı. Paris onların texniki işlər görmək üçün diplomatik missiyanın dəvəti ilə Uaquduya gəldiyini iddia etsə də, bu, bəraət üçün əsas sayıla bilməz

Burkina-Faso fransalı diplomatların casusluq fəaliyyətlərinin ifşa olunduğu yeganə ölkə deyil

Fransalı diplomatların casusluq fəaliyyətlərinin ifşa olunduğu ölkələrin coğrafiyası kifayət qədər genişdir. Bələ faktlar həmçinin Azərbaycan da qeydə alınıb. Söhbət Fransaya xüsusi xidmət orqanlarının ölkəmizdə həyata keçirdiyi casusluq fəaliyyətinin ifşa olunmasından gedir. Xatırladaq ki, 2023-cü il dekabrın 26-da Fransanın Azərbaycanı səfiri Ann Buayon Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılıb. Fransa səfirliyinin iki əməkdaşının diplomatik statuslarına uyğun olmayan və “Diplomatik əlaqələr haqqında” 1961-ci il Vyana Konvensiyası ilə ziddiyyət təşkil edən fəaliyyətlərinə görə ciddi etiraz bildirilib və onların Azərbaycan hökuməti tərəfindən “persona-non-grata” (arzuolunmaz şəxs) elan olunduğu Fransa səfirinin diqqətinə çatdırılıb. Həmin şəxslərin 48 saat ərzində Azərbaycan ərazisini tərək etməsi tələb edilib və XIN-in müvafiq etiraz notası Fransa səfirinə təqdim edilib.

Bundan sonra Fransa analoji addım ataraq Azərbaycanın Parisdəki səfirliyinin iki əməkdaşını “persona-non-grata” elan etdi. Azərbaycan qərarı real faktlara əsaslanarsa da, Fransa tərəfi oxsar addımı hansısa bir fakt istinad etmədən atıb. Fransa tərəfinin rəsmi açıqlamasında bildirilir ki, Paris öz qərarını Bakının fransalı diplomatlara qarşı oxsar hərəkətinə cavab olaraq verib.

Bələ qərəzli cavab “tədbiri” Fransa kimi ölkəyə başucalıq gətirir və onun realıq qarşısında çarəsizliyini ortaya qoyur. Əslində, Fransa obyektiv arasdırma aparılmı və səhvliyinə boyunna alaraq ölkəmizdən üzr istəməli idi. E.Makron iqtidarı özündə bu cəsarəti tapmadı. Prezident E.Makron qəzəbinin ölkəsinin xüsusi xidmət orqanının rəhbərini vəzifəsindən qovmaqla soyutmaq istədi. Ancaq bunun üzürü qəbahətindən daha betardir. Azərbaycana qarşı casusluq fəaliyyətinin təfərrüatlarına aydınlıq gətirilmir, xüsusi xidmət orqanının rəhbəri isə işdən azad edilir. Yaranan suallara Fransa hökuməti hansı qəuntlərlə cavab verə bilər? Burkina-Fasoda ifşa olunan faktlardan sonra E.Makron Fransanın imicinə yenidən məmur dəyişikliyini etməklə qorumağa çalışacaq?

Əlbəttə, Fransa ayrı-ayrı ünvanlarda baş verən etirazları yerindəcə böğ-

Fransaya qarşı həmrəylik həlqəsi

mağa çalışır. Buna görə də keçmiş müstəmləkə ölkələri Fransaya qarşı mübarizədə həmrəyliyi gücləndirməyi qarşıya məqsəd qoyublar. Fransa müstəmləkəçiliyinin ifşasında Azərbaycanı əsas qoyulan Teşəbbüs Qrupu mühüm rol oynayır. Teşəbbüs Qrupunun səyləri və ölkəmizin fəal dəstəyi sayəsində ayrı-ayrı beynəlxalq platformalarda, o cümlədən də BMT səviyyəsində tədbirlər keçirilib. Bu istiqamətdə fəaliyyət genişləndirilir.

Eyni zamanda, Fransa müstəmləkəçiliyinə qarşı mübarizə komitəsinin yaradılması təklif olunur. Bunu “Afrika Mundus” şəbəkəsinin sədri Emmanuel Arqo Bakıda “Neokolonializm: İnsan hüquqlarının pozulması və ədalətsizlik” mövzusunda keçirilən beynəlxalq konfransda deyib. O, Azərbaycanın Fransa hökumətinin qeyri-qanuni davranışlarına qarşı mübarizəsini təqdir ediyini bildirib: “Düşünürəm ki, biz konkret komitə yaratmalıyıq. Bu komitəyə həmçinin problemləri insanlar da cəlb edilməlidir. Biz səylərimizi birləşdirməliyik”, - deyə Emmanuel Arqo vurğulayıb.

M.ABDULLAYEV

Afrikada iflasa uğrayan Fransa

Fransanın müstəmləkəçilik tarixinin 1524-cü ildən başladığı bildirilir. Fransa Afrikanın qərbində və şimalında 20-dən çox ölkədə hökmranlıq qurmağa nail olub. Afrikanın ərazilərinin təxminən 35 faizi 300 il ərzində Fransanın nəzarətində qalıb.

Demokratik dəyərləri ilə öyünən Fransa əzintün ağır şərtləri ilə fərqlənən müstəmləkə şəbəkəsinə daxil etdiyi Afrika ölkələrinə yaxşı heç nə gətirməyib. Əksinə on qəddar vasitələrlə ram edilən ölkələr sivilizasiya ilə bir arada sığmayan mühafizəkar qanunlarla idarə olunub, təbii sərvətlər talanıb, baş qaldıran etirazlar on sərət və qəddar müdaxilələrlə yatırılıb. Fransa, Seneqal, Niger, Kamerun və Mavritaniya kimi bir çox Afrika ölkələrində, xüsusilə də Əlcəzair və Ruandada daxili qarşıdurma və soyqırımı üçün məsuliyyət daşıyır. Tarixi sənədlərdə də öz əksini tapdığı kimi, 1945-ci il mayın 8-i Fransanın Əlcəzairdə soyqırımının başladığı tarixdir. Bu soyqırında milyonlarla insan həyatını itirib. 1994-cü ildə fransızlar Ruandada “təhlükəsiz zona yaratmaq” adı altında hərbə əməliyyat həyata keçiriblər. Həmin əməliyyat zamanı yerli tutsi qəbiləsinin 800 mindən çox üzvü qətlə yetirilib. Fransa qoşunlarının Çadda keçirdikləri “Epervier”, Fildisi Sahilində “Licorne” hərbə əməliyyatları da çox sayda insan tələfatı ilə nəticələnilib. Fransa hələ 1945-ci ildən etibarən Afrikada Fransız Müstəmləkələri frankı (CFA) adlı pul vahidini

dövryyəyə buraxıb. Məhz bu pul vahidinin sayəsində Fransa Afrika ölkələrini istismar edir, onların sərvətlərini mənimsəyir. Məlum olduğu kimi, Afrikanın Sahil regionu ölkələri, habelə Fildisi Sahili və Malidə baş verən münəfişlərin əsas səbəbi CFA-ya alternativ valyuta seçmək cəhdləri olub.

Lakin bunlar artıq keçmişdir. Fransaya qarşı etirazlar dalğası son illərdə daha da genişlənilib. 2023-cü ildə Nigerdə Fransaya bağlı olan hökumət devrildi. Müstəmləkəçiliyə qarşı kəskin etirazlara Qabon, Yeni Kaledoniya və digər ölkələr də qoşuldu. Hazırda hərəkət daha da intensivləşib. Fransanın keçmiş müstəmləkələri Seneqal, Niger və Malidə Parisə qarşı etirazlar artır. Keçirilən mitinqlərdə bu ölkənin simvolları yandırılır, “Rədd ol, Fransa!” şüarları səsləndirilir. Seneqalda “Total” kompaniyasının yanacaqdaqladurma məntəqələrinə və fransız sərmayəli mağazalara hücumlar olub. Fransızların Afrikanın Sahil regionunda uğursuz hərbə əməliyyatlarından sonra Mali və Burkina-Fasoda baş vermiş hərbə çevrilişlər də Fransanın onsuz da pis olan imicinə ciddi zərbə vurub. Xatırladaq ki, 2022-ci ilin sentyabrında İbrahim Traorenin rəhbərlik etdiyi hərbə qruplaşmanın dövlət çevrilişi nəticəsində hakimiyyətə gəlməsindən sonra Fransa və Burkina-Faso arasında münasibətlər pisləşib.

Yeni AZƏRBAYCAN

http://www.yeniazerbaycan.com

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərəvətidir

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544
“Azərmediatyayımı” ASC - 0124411991, 0124404694
“Soma” MMC - 0125940252, 0503336969
“Pressinform” MMC - 0703400100, 0504560835
“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Qasid” MMC - 0124931406, 0124938343

F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898
“Türkistan Media Group” MMC – 050 241-48-23
“Region Press” MMC – 055 316-79-01
“Ziya LTD” MMC - 0124977696, 0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Ən çətin dillərdən biri...

Beynəlxalq Çin Dili Günüdür

Yeganə BAYRAMOVA

Dünyada kifayət qədər qədim tarixə malik dillər var. Ən qədim dillərdən biri olmaqla yanaşı, iqtisadi və mədəni təsirinə görə dünyanın ən təsiredici dillərindən biri kimi ilk ağla gələn məhz Çin dilidir. Bəzi mütəxəssislərin fikrincə, hətta uşaqların kiçik yaşda Çin dilini öyrənməsi sadəcə bir dil bacarığı olmaqla yanaşı, zehni, sosial və emosional bacarıqların inkişafına da mühüm təsir göstərir.

rir. Dünya əhalisinin təxminən beşdə biri Çin dilində danışır. Ancaq bu dili öyrənmək o qədər də asan deyil. Ona görə də yazılı və hərfli çox fərqli olan Çin dili dünyanın ən çətin dili kimi məşhurdur.

Çin dilini öyrənmək niyə vacibdir?

Çin dünya iqtisadiyyatı üçün mühüm mərkəzdir. Təsəffüf deyil ki, Çin şirkətləri və çindilli topluqlar dünyada fəal rol oynayırlar. Bu vəziyyət Çin dilini öyrənməyin zərurətini bir daha ortaya qoyur.

Yeri gəlmişkən, aprelin 20-si Beynəlxalq Çin Dili Günüdür. Bu gün BMT-nin İctimai İnformasiya Departamentinin təklifi əsasında 2010-cu ildə təsis edilmiş. Məqsəd çoxdilliliyi və mədəni müxtəlifliyi qeyd etmək və BMT-də altı rəsmi dildən bərabər istifadəni təşviq et-

məkdir. Bu əlamətdar gün insanların Çin mədəniyyətini anlamaq üçün bir pəncərəyə çevrilib. Hər il Çin Dili Günü ərəfəsində BMT-nin Nyu-Yorkdakı Baş Qərargahında incəsənət sərgiləri, Çini öyrətmə forumları, xüsusi mühazirələr, moda və onəməvi opera sərgiləri və s. əhatə edən bir sıra rəngarəng tədbirlər təşkil olunur. Bundan əlavə, BMT-nin müxtəlif ölkələrdəki ofisləri və agentlikləri də Çin dilinin və Çin mədəniyyətinin cazibəsini vurğulamaq üçün

sərgilər, mühazirələr və maraqlı viktorinalar keçirirlər.

Çin heroqlifləri: Əlifba, yoxsa şəkil?

Çin mədəniyyətinin ayrılmaz bir hissəsini heroqliflər təşkil edir. Bir çoxumuz Çin heroqliflərinin mövcudluğundan xəbərdar, amma real həyatda onların məğzini dərinliklərlə bilmirik. Bəziləri düşünür ki, onlar şəkillərə bənzəyir, bəzilərinə görə isə heroqliflər “Çin əlifbası”dır. Bəs onları necə qəbul etməliyik?

İlk öncə qeyd etmək lazımdır ki, heroqliflər nə az, nə çox 5 min il tarixə malikdir, sayı on minlərdədir və hələ də artmaqda davam edir. Bəşər cəmiyyəti və yazının inkişafına paralel olaraq heroqliflərin yazı qaydası da müxtəlif dəyişikliyə uğrayıb.

Hazırda Çin dilində istifadə olunan heroqliflərin yazılışını iki

qrupa bölmək olar: 1. Ənənəvi, hansı ki mürəkkəbdir və daha uzun tarixə malikdir; 2. Sadələşdirilmiş- Çin dilini öyrənmək prosesini asanlaşdırmaq məqsədilə ənənəvi heroqliflərin daha sadə forması. Hazırda Honq Konq və Tayvan kimi istisnalar olmaqla, Çinin əksər əyalətlərində sadələşmiş heroqliflərdən istifadə edilir.

Çin dilini öyrənmək istəyirsinizsə...

Çin heroqlifləri qədimdə daş üzərində həkk olunmuş insan rəsmlərindən götürülüb. Əslində müxtəlif yollarla heroqliflərin yazılış qaydasını yadda saxlamaq asandır, amma bu qayda həmişə sadə olmur. Bəzi heroqliflərin yazılışını yadda saxlamaq bilik və özərləmə tələb edir.

Bunu da bilmək lazımdır ki, bir söz bir və ya bir neçə heroqlifdən ibarət ola bilər. Çin dilini öyrənməyi çətinləşdirən və danışıqda çox önəmli sayılan spesifik tonlar da öyrənməyə ehtiyac olan növ “baş ağrısı”dır. Ümumilikdə, 4 ton və neytral ton var. Lakin Çin dilini qeyri-adi edən digər bir cəhət odur ki, öyrəndikcə heroqlifləri yadda saxlamaq asanlaşır, çünki müəyyən qədər təcrübə yığılım olur.

Pinyin...

Pinyin Çin dili üçün Romaniyaya sistemidir. Sadə sözlə desək, bu, latın hərfli ilə Çin hecalarının yazılış sistemidir. Çünki Çin dilində heroqlif hecadır, sonra pinyin köməyi ilə istənilən Çin sözü latın hərfli ilə yazıla bilər. Pinyin Çin əlifbası ola bilməz. Avropa əlifbalarında olduğu kimi, pinyində də dəqiq sayda element var, onların hər biri ayrıca semantik mənə daşıyır və sözlərin tərkibinə daxildir. Ancaq pinyin yalnız Çin hecalarını latın hərfli ilə yazmağın bir yoludur. Bundan başqa, pinyin əlifba kimi hərflərdən deyil, bütün hecalarından ibarətdir. Bir sözlə, pinyin köməkçi alətdir və ona görə icad edilmiş ki, heroqlif necə tələffüz etməyi bilməyən, lakin latın əlifbasını bilən şəxs bu heroqlifi tələffüz edə bilsin.

Yeganə BAYRAMOVA

Bəşəriyyət yarandıqı zaman dan bu günə qədər kifayət qədər böyük təkamül yolu keçib. Bir zamanlar baş vermiş xəyal etdiklərimiz artıq adi məişət və ya texniki əşyaya çevrilib. İnsanlar öz rahatlığı üçün demək olar ki, hətta mümkünlüyü möcüzə olanı edib. Məsələn, bir neçə əsr bundan öncə kəşf olunan kimyəvi elementlər belə günümüzdə böyük təkamül yolu keçərək elmdəki bəzi “sirlər” qapılarının açılmasına səbəb olub. Buna misal olaraq adicə dərman preparatlarını göstərmək olar. Hansı ki, həmin dərmanlar yalnız mikroskop altında görülən mikrobları belə məhv etmə gücünə qadırdır.

Ancaq etiraf edək ki, dünyada baş verən bütün dəyişikliklər insanların rahatlığı üçün yarıldısa da, zaman keçdikcə bəzi problemlərə də yol açıb. Kimyəvi tullantılar, texniki əşyalar, salınmış şəhərciklər, tikilmiş binalar, qazılmış neft buruqları və daha nələr... Bütün bunlar dünyanın nəfəs alan “ağciyərlərinin” məhvəyə gətirib çıxarıb. Bu gün global problemlərdən deyil, iqlim dəyişikliyi, qlobal istiləşmə, suyun tükənməsi və s. kimi ekoloji problemlər dünyadakı bu dəyişmələrin nəticəsidir. Yaşamaq üçün vacib olan dünyanın qorunması isə hər birimizin borcu və məsuliyyətidir.

Ona görə də məhz bu səbəbdən aprelin 22-si Beynəlxalq Yer Kürəsi Günü kimi qeyd edilir.

Yer Kürəsi Günü insanların Yer kürəsində ekoloji problemlərə diqqət etməsi üçün qeyd olunur. Yer səbəbdən də Yer Kürəsi Günü kimi zamanda “Ağac Günü” kimi də tanınır. Yer Kürəsi Günüünün təsisçisi Geylord Nelsondur. Bu əlamətdar gün həm də yazın gəlişi, ətraf mühitin yaşllaşması münasibəti ilə də qeyd edilir. Bir sözlə, 22 aprel həm sülhsevər və insani yönəlmə, həm də ekoloji xarakter daşıyan gündür.

Tarixə nəzər...

Yer Kürəsi Günüünün tarixi XX əsrin 70-ci illərinə əsaslanır. Bu gün Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (BMT) 50-dən çox üzv dövlətinin müəllifliyi ilə 2009-cu ildə BMT-nin Ümumi Məclisinin 63-cü iclasına əsasən təsis olunub və 2010-cu ildən etibarən qeyd olunmağa başlanıb. İlk zamanlar Yer Kürəsi Günü bir çox ölkədə günlərin bərabərləşməsi, yazın (Şimal yarımkürəsində) və ya payızın (Cənub yarımkürəsində) başladığı zaman, qeyd olunurdu.

“Sülh zəngi”...

Formalaşmış ənənəyə görə, hər il Yer Kürəsi Günündə ölkələrin böyük əksəriyyətində dinc həyatın, bütün xalqların dostluğunun və həmrəyliyinin simvolu olan “Sülh Zəngi” birdəqiqlik çalınır. Bu, mədəniyyəti və bəşəriyyətin

ən yaxşı nailiyyətlərini qorumaq naminə fəaliyyətə çağırışdır. Həmin mərasimin mənası ondan ibarətdir ki, bu dəqiqə ərzində insanlar planeti necə qoruyub saxlamaq, ondakı həyatı necə yaxşılaşdırmaq, özlərini sakit və Yer kürəsinin bir hissəsi kimi hiss etmək barədə düşüncələr.

İlk “Sülh zəngi” 1954-cü ildə BMT-nin qərargahı Nyu-Yorkda quraşdırılmışdı. 1996-cı ildə belə bir sülh zəngi BMT-də, eləcə də Avstriyanın Vyana şəhərində quraşdırıldı. Daha sonra isə Yaponiyada, Almaniyanın böyük şəhərində (1989), Polşada, Türkiyədə (1989), Meksikada (1990), Avstraliya (1992), Monqolustan (1993), Filippin (1994), Kanada (1996), Braziliya (1997), Argentina (1998), Ekvador (1999), Özbəkistan (2003) və digər ölkələrdə quraşdırılıb.

Astronomlar müəyyən ediblər ki, bəşəriyyətin “evi” olan Yer kürəsi kainatın ucsuz-bucaqsız ənginliyinin bir zərərsizdir. İndiyədək kainatın heç bir yerində həyat aşkar olunmayıb. Ancaq Günəş sisteminin üçüncü planeti olan Yer kürəsində yaşayış üçün əlverişli şərait mövcuddur. Üstəlik, bu gözəl planetdə yaşamaq bizə sevinc gətirir, mövcudluğumuz üçün Yer kürəti çox vacibdir. Ona görə bu planetimizi qorumaq hər birimizin üzərinə düşən mühüm vəzifələrdən biridir.

“Azercell” ADA-nın Karyera Hazırlığı Həftəsində iştirak edir

“Azercell” böyük məmnuniyyətlə ADA Universitetinin Karyera Hazırlığı Həftəsində iştirak edir. Tədbir tələbə və şirkətləri bir araya gətirərək, gənclərin karyera və bacarıqlarının inkişafına tökan verən platforma rolunda çıxış edir. Karyera Hazırlığı Həftəsi tələbələrə peşəkarlar ilə birbaşa ünsiyyətdə olmaq və müxtəlif sektorlar haqqında məlumatlanmaq üçün əvəzsiz imkanlar təqdim edir. “Azercell”-in bu təşəbbüsdə iştirakı şirkətin istedadları inkişaf etdirmək və gələcək mütəxəssislərin yetişdirilməsinə töhfə vermək öhdəliyini əks etdirir.

“Azercell”-in Karyera Hazırlığı Həftəsində keçirdiyi seminarlar telekommunikasiya sektoruna dair anlayışlar, emosional zəkanın rolu, müəssisə bacarıqlarının mənimlənməsi, uğur və biznes etikası, telekommunikasiya sahəsində sahibkarlıq və innovasiyalar, şəxsi brendinqin əhəmiyyəti və rəqəmsal şəbəkə kimi bir sıra mövzuları əhatə edəcək.

Yekun qiymətləndirmə və müsahibələr nəticəsində “Azercell” ADA Universitetinin beş tələbəsinə yay mövsümü ərzində təcrübə keçmək imkanı təqdim edəcək. Bu təcrübə tələbələrə praktiki bacarıqlar və telekommunikasiya sənayesi ilə tanışlıq qazandıracaq.

“Karyera Hazırlığı Həftəsində iştirak etməkdən və tələbələrin inkişafına töhfə verməkdən məmnunluq. Biliklərimizi bölüşməklə və təcrübə imkanları təklif etməklə gələcək nəsil peşəkarları gücləndirmək və onların əmək bazarında uğur qazanmalarına kömək etmək istəyirik”, - deyir “Azercell”-in İnsan Kapitalının İdarə Edilməsi departamentinin direktoru Dilərə Hüseynova bildirir.

Hər il onlarla gənc “Azercell”-in inkişaf proqramında təcrübə keçir. Lider mobil operator tələbələrini telekommunikasiya sektorunda bacarıqlarının inkişaf etdirir və onlara gələcək karyeralarında kömək edəcək dəyərli təcrübə qazandırır.

Azərbaycan Premyer Liqası: XXXI tura Tovuzda start veriləcək

Bu gün futbol üzrə Azərbaycan Premyer Liqasında XXXI tura start veriləcək.

AZƏRTAC xəbər verir ki, ilk oyun günündə bir qarşılaşma baş tutacaq. “Turan Tovuz” doğma meydanında “Sumqayıt”la üz-üzə gələcək.

Tovuz şəhər stadionunda keçiriləcək matç saat 16:30-da start götürəcək.

Hazırda turnir cədvəlində sumqayıtlılar 44 xalla dördüncü, meydan sahibləri isə 44 xalla 6-cı sırada yer alıb.

Qeyd edək ki, turun digər görüşləri aprelin 20-21-də baş tutacaq. “UEFA stadion inspektoru Nebojsa İvkoviç təqribi 4 saatdan çox

Tovuz şəhər stadionuna baxış keçirdi. Çatışmazlıqlarımız təbii ki, çoxdur. Tələb və tapşırıqlar siyahısı təxminən 2 həftə ərzində UEFA nümayəndəsi tərəfindən bizə göndəriləcək. Orada stadionumuzda düzəldilməli olan məqamlar haqqında məlumatlanacağıq”.

Bu sözləri AZƏRTAC-a açıqlamasında “Turan Tovuz”un İdarə Heyətinin sədr müavini, maliyyə və infrastruktur üzrə direktor Əli Balakışiyev deyib.

Klub rəsmisi üçüncü kateqoriyalı sertifikatla iddialı olduqlarını bildirib: “Beynəlxalq oyunlar keçirmək üçün bunu reallaşdırmaq istədik. Amma stadionumuzda hazırda müəyyən çatışmazlıqlar və prob-

lemlərimiz var. Bunun üçün bizə uzun zaman lazımdır. Maliyyə baxımından 1-2 ayda bunları həll etmək mümkün deyil. Çox vəsaitə ehtiyacımız var. Lakin hər şeyi tədricən qaydasına salmaq mümkündür. İndiki halda ikinci kateqoriyalı sertifikatla malik olmaq imkanımız

Stolüstü tennisçimiz beynəlxalq turnirdə bürünc medal qazanıb

Azərbaycanın stolüstü tennisçisi Lüksemburqda keçirilən “WTT Youth Contender” turnirində bürünc medal qazanıb.

Azərbaycan Stolüstü Tennis Federasiyasından AZƏRTAC-a bildirdilər ki, ilkin mərhələdə Almaniya, Fransa, Lüksemburq və Monqolustan təmsilçilərinə qalib gələn yeniyetmə idmançı qrup səddini lider kimi addıyıb. 1/8 finalda isveçli, 1/4 finalda isə fransalı rəqibini də mübarizədən kənarlaşdırıb O.Quluzadə yarımfinalda digər fransalı rəqibinə 2-3 hesabla ilə uduzaraq turnirin bürünc medalına layiq görülüb.

Qeyd edək ki, bu, Onur Quluzadənin cari mövsümdə beynəlxalq yarışlarda qazandığı 5-ci mükafatdır.

Azərbaycanın voleybol çempionatlarında final və üçüncülük oyunlarının tarixləri belli olub

Qadın və kişi voleybolçular arasında Azərbaycan çempionatlarında final və üçüncülük oyunlarının tarixləri belli olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Yüksək Liqada üçüncülük uğrunda oyunlar aprelin 20-də, final qarşılaşmaları isə aprelin 22-də və 23-də keçiriləcək.

Aprelin 20-də Gənclər və İdman Nazirliyinin (GİN) Voleybol Mərkəzində ilk olaraq kişi voleybolçular bürünc medal uğrunda meydana çıxacaqlar. Saat 15:00-da start götürəcək matçda MOİK və “Nefçi” üz-üzə gələcək.

Daha sonra isə qadın voleybolçular üçüncü yerin sahibini müəyyənləşdirəcəklər. Saat

18:00-da başlayacaq bu oyunda “Gəncə” və “Murov Az Terminal” komandaları qarşılaşacaqlar.

Aprelin 22-də Bakı İdman Sarayında final oyunlarına start veriləcək. Həmin gün kişi voleybolçuların mübarizəsində çempion belli olacaq. Saat 16:00-da start götürəcək görüşdə “Azərreyl” və “Murov Az Terminal” kollektivləri üz-üzə gələcəklər. Aprelin 23-də saat 16:00-da isə qadın voleybolçuların final matçı keçiriləcək. “Azərreyl” və

“Abşeron” komandaları mövsümün çempionu müəyyən edəcəklər.

Qeyd edək ki, aprelin 22-23-də final oyunlarından əvvəl dənizkənarı bulvarda Voleybol Festivalı təşkil olunacaq. Aprelin 23-də final oyunundan dərhal sonra isə qaliblərin (qadınlar, kişilər) mükafatlandırma və Azərbaycan çempionatı Yüksək Liqa yarışlarının bağlanması mərasimi baş tutacaq.

İdman

daha çoxdur. Bunun üçün nisbətən daha az zaman lazımdır. Fikrimcə, həll etmək olar”.

Onun sözlərinə görə, komandanın hazırkı durumu Avropada mübarizə apara biləcəklərini göstərir: “Klubumuzun İdarə Heyətinin sədri Ehtiram Quliyev tərəfindən avrokuboklarda çıxış etmək kimi sərə və ya hədəf qoyulmayıb. Lakin bunu bacara biləcəyimizi düşünürəm. Birinci təsnifat matçlarını ikinci kateqoriyalı sertifikatla oynamaq mümkündür. Bəzi məqamlar var ki, onlar bizə çətinlik törədəcək. Amma o vaxta qədər 90 faiz çatdıracağıq. Avropalı Tovuz şəhərinə gətirmək istəyirik. Komandamız uğurlar arzu edirik. Çalışacağıq ki, ikinci kateqoriyanı əlaqə Tovuz azarkeşlərini sevindirək”.

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası
Baş redaktor:
Aqlış HƏSƏNOĞLU

www.yeniazerbaycan.com
mail@yeniazerbaycan.com
Ünvan: Bakı - AZ-1000, Üzeyir Hacıbəyli - 66
Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100
Lisensiyası: N-B-317
Tiraj: 5608
Səhifəsi: 847
“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayonu filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələnilib və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilir.

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur.
Məsul nəvbətçi:
Yeganə Bayramova